

ДО
КОМИСИЯТА ЗА РЕГУЛИРАНЕ
НА СЪОБЩЕНИЯТА

1000 София,
ул. „Гурко“ № 6

На вниманието на д-р Веселин Божков - Председател

Относно: *Обществено обсъждане на проект на решение за определяне, анализ и оценка на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение и пазара на едро на централен достъп в определено местоположение*

УВАЖАЕМИ Д-Р БОЖКОВ,

С Решение №769 от 12 декември 2014 г. (Решението) Комисия за регулиране на съобщенията (КРС, Комисията) откри процедура по обществено обсъждане на проект на решение за определяне, анализ и оценка на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение и пазара на едро на централен достъп в определено местоположение (Проект на решение).

Във връзка с провежданата процедура и в рамките на определения срок, с настоящото "Българската телекомуникационна компания" ЕАД (БТК, търговско име Виваком) представя позицията си по поставения на обсъждане Проект на решение.

I. ПРИНЦИПНИ БЕЛЕЖКИ

Анализ на пазарната ситуация на пазарите на предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително самостоятелен и съвместен абонатен достъп) в определено местоположение и предоставяне на широколентов достъп на едро е осъществен за първи път през 2009 г. С Решение № 246/22.02.2011 г. КРС наложи пълен набор от задължения на БТК. Междувременно бурното технологично развитие в последните години потвърди очакванията за посоката и степента на развитие на пазара за достъп до интернет в България и потвърди становището на БТК от предишния кръг на пазарни анализи за непропорционалност и прекомерност на наложените задължения.

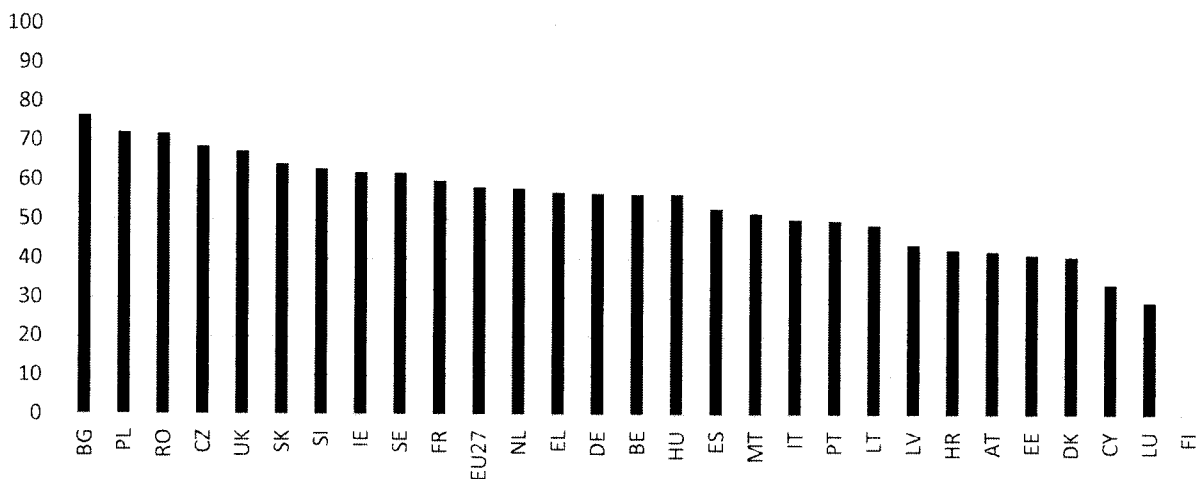
Тенденциите за развитие на пазара са идентифицирани в не малка степен от страна на КРС в рамките на настоящия втори кръг анализи на пазарите на едро на локален достъп

и централен достъп в определено местоположение, доколкото Комисията установява, че предоставянето на достъп до интернет на дребно в България се осъществява във високо конкурентна среда като пряко следствие от наблюдаващата се инфраструктурна конкуренция.

Необходимо е, обаче, наред с посоченото от страна на КРС по отношение на развитието на пазара на ширококолов достъп ясно да бъде посочено следното:

По данни на ЕК към 1 януари 2014 г. над 75% от абонатите на ширококолов достъп до интернет в България са абонати на алтернативни предприятия. По този показател България заема водеща позиция в ЕС.

New entrants' share in fixed broadband subscriptions

Източник: Digital Agenda Scoreboard

Макар и голямата част от мрежите на алтернативните предприятия да са разгърнати само в отделни райони, като цяло конкурентният натиск спрямо предприятията с изградени национални мрежи е огромен.

В България са налични четири национални мрежи от ново поколение, даващи възможност за предоставяне на високоскоростни взаимозаменяеми услуги за ширококолов достъп на дребно.

Наличието на четири национални мрежи от ново поколение дава възможност за пакетирание на различни услуги - фиксирани, мобилни, разпространение на радио- и телевизионни програми на дребно, вкл. интернет. Пакетни услуги предоставят и немалка част от локалните оператори. По този начин конкуренцията при предоставяне на услуги на дребно се фокусира върху пакетните услуги за сметка на самостоятелните услуги, което носи допълнителни ползи за потребителите.

България е единствената страна в ЕС, в която алтернативни предприятия не ползват мрежата на историческия оператор. Въпреки наложените задължения за предоставяне на необвързан достъп до абонатната линия и битстрийм достъп, при регулирани цени с нива под средните за ЕС, тези услуги не представляват интерес за новонавлизащи оператори, които предпочитат да изградят собствени мрежи от ново поколение.

В същото време прави впечатление липсата на акцент върху два основни въпроса с потенциал да окажат влияние върху изводите за степента на развитие на разглежданите

пазари, както и по отношение на възможните мерки, които КРС следва да наложи, а именно:

1. Наличие на сив сектор

Видно от поставения на обществено обсъждане Проект на решение като отправна точка при извършване на оценка за състоянието на пазарите и степента на развитие на конкуренцията се използват подаваните ежегодно данни в КРС от страна на предприятията, предоставящи електронни съобщения.

Използваме случая да обърнем внимание върху необходимостта от преразглеждане на методиката по набиране на данни, така че изводите на КРС, базирани на тези данни да отразяват обективно състоянието на сектора. По силата на чл. 5, ал. 1 от Общите изисквания при осъществяване на обществени електронни съобщения предприятията, предоставящи електронни съобщения са задължени да предоставят ежегодно отчети за дейността им в определен формат. КРС приема безусловно посоченото от предприятията и на тази база анализира състоянието на сектора в отделните му сегменти и очертава перспективите за неговото развитие.

БТК нееднократно е вземала отношение по този въпрос, алармирайки за наличието на трайно установена практика от страна на отделни предприятия да декларират резултати, некореспондиращи с реалната пазарна ситуация и за необходимостта подаваните от предприятията данни да бъдат подлагани на допълнителна проверка. Резултатите от маркетингови проучвания, извършени от Асоциацията на радио и телевизионните оператори – АБРО през 2011 г. и 2014 г. ясно показаха наличието на т.нар. сив сектор. Същото се потвърждава от данни от собствени проучванията, на БТК. Тези изводи се потвърждават отново и от изнесените резултати съгласно последния Годишен доклад на КРС за 2013 г. и ежегодното проучване на Европейската комисия (ЕК) E-communications Household Survey. Обект на изследване и в двата документа е разпространението на радио и тв-сигнали на дребно, но се прилагат различни подходи за събиране на информация. От една страна са подадените от предприятията данни (Годишен доклад на КРС), а от друга данните от проведени маркетингови проучвания. В общия случай не би следвало да се наблюдава съществена разлика между резултатите от двете проучвания, а само такива в рамките на допустимите отклонения с оглед на използвания метод при формиране на представителната извадка за целите на маркетинговите проучвания. Въпреки това, изнесените резултати са противоречиви, най-вече по отношение на броя на абонатите на платена телевизия. Съгласно последния Годишен доклад на КРС проникването на платената телевизия сред домакинствата достига 58%¹ през 2013 г. В същото време проучването на ЕК определя стойност от 85%² за същия индикатор. Тези диспропорции ще са в сила и по отношение на броя потребителите, ползващи интернет, тъй като масово бизнес моделите на предприятията, предоставящи достъп до платена телевизия включват и предлагането на достъп до интернет на дребно. Потвърждение за това е и изложеното в приложението към Проекта на решение, съгласно което към края на 2013 г. 33 предприятия предоставят IPTV, като само 2 от тези предприятия не са участници на пазара на достъп до интернет на дребно³.

Подаването на данни от предприятията, некореспондиращи с реалната пазарна ситуация рефлектира върху изводите на КРС за състоянието на сектора и съответно дава отражение върху провежданата от комисията регулаторна политика. Негативният ефект

¹ стр. 50, Годишен доклад на КРС за 2013 г.

² стр. 61, E-Communications Household Survey (Special Eurobarometer 414)

³ стр.16, Приложение към Решение №769 от 12 декември 2014 г.

от наличието на такава практика е причина за влошаване на конкурентоспособността на отделни пазарни участници, но също така може да има за следствие упражняването на непропорционална регулаторна намеса. Това допълнително утежнява дейността на предприятията, които изцяло спазват нормативните изисквания, а и нанася вреди на държавния бюджет.

С оглед на посоченото по-горе, обстоятелството, че КРС се позовава безусловно единствено на подаваните ежегодно от предприятията данни е предпоставка за влошаване на обективността на разглежданите пазарни анализи. Адекватният подход за преодоляването на този неблагоприятен ефект е извършването на допълнителна проверка на подадените данни от предприятията, чрез провеждане на маркетингови проучвания сред крайните потребители. Само така КРС би могла да установи наличието на сив сектор, да оцени въздействието му върху развитието на отделните пазарни сегменти при предоставянето на електронни съобщителни мрежи/услуги и съответно да прецизира регулаторната намеса, така че да се гарантира устойчиво развитие на конкуренцията като цяло.

2. Директива относно мерките за намаляване на разходите за разгръщане на високоскоростни електронни съобщителни мрежи⁴

При анализиране на обхвата на Европейската регулаторна рамка за целите на настоящия втори кръг анализи на пазарите на едро на локален достъп и централен достъп (пазари За и Зб съгласно ревизираната Препоръка относно пазарите на продукти и услуги в сектора на електронните комуникации, подлежащи на ex-ante регулиране от 9 октомври 2014 г.), КРС коректно идентифицира Препоръка 2013/466/ЕС на ЕК от 11 септември 2013 г. относно съгласувани задължения да недопускане на дискриминация и методологии за определяне на разходите с цел насърчаване на конкуренцията и подобряване на средата за инвестиции в широколентова инфраструктура (Препоръката за подобряване средата за инвестиции в широколентова инфраструктура) като относима към разглежданите пазарни анализи. Изготвянето на тази препоръка е пряко следствие от идентифицираните мерки на Общностно равнище за ускоряване разгръщането на широколентова инфраструктура с оглед постигане на амбициозните цели по програма "Европа 2020".

Разгръщането на инфраструктура е основна предпоставка за развитие на цифрова икономика. По тази причина е обект на непрекъснати анализи и приспособяване на политиките на Общностно равнище с оглед преодоляване на потенциалните бариери за развитие. Като резултат през 2014 г. бе приета Директива 2014/61/ЕС относно мерките за намаляване на разходите за разгръщане на високоскоростни електронни съобщителни мрежи (Директива за намаляване на разходите). Тази Директива има за цел да стимулира допълнително ефекта от прилагането на секторна регулаторна намеса, като също така улесни междусекторната координация. Това е от съществено значение, тъй като значителна част от наличната пасивна инфраструктура се управлява от предприятията за комунални услуги. Директивата за намаляване на разходите следва да бъде транспонирана в националните законодателства на държавите-членки най-късно до 1 януари 2016 г.

С оглед на изложеното в предходния параграф може да се направи извода, че в рамките на периода на действие на мерките съгласно настоящия втори кръг анализи на пазарите

⁴ Directive 2014/61/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 on measures to reduce the cost of deploying high-speed electronic communications network

на едро на локален достъп и централен достъп в определено местоположение ще бъдат предприети и действия по изпълнение на изискванията на Директивата за намаляване на разходите. Доколкото последната има за цел да стимулира допълнително ефекта от прилагането на Препоръката за подобряване средата за инвестиции в широколентова инфраструктура, на мнение сме, че липсата на референции към Директивата за намаляване на разходите в рамките на представения за обсъждане Проект на решение е предпоставка за налагането на непропорционални мерки. Конкретни аргументи в тази посока ще бъдат изложени по-долу в настоящото становище.

II. КОНКРЕТНИ БЕЛЕЖКИ

1. Състояние на пазара на дребно за достъп до интернет.

Както в предходните версии на Препоръката за съответните пазари, подлежащи на ex-ante регулация, така и в последния ѝ ревизиран вариант⁵ е запазен принципа извършването на анализ на даден пазар на едро да се предшества от оценка за състоянието и на съответния пазар на дребно. Това дава възможност да се изследва как установените тенденции при развитието на конкуренцията на пазара на дребно се проектират върху разглеждания пазар на едро и съответно спомага за идентифициране на адекватният регулаторен подход.

В рамките на поставения на обществено обсъждане Проект на решение КРС е направила преглед на развитието на пазара на дребно за достъп до интернет за периода между двата кръга пазарни анализи. Прави впечатление липсата на по-категорични изводи в тази връзка, включително и по отношение на очакванията за развитие на пазарната ситуация за периода до следващия анализ.

Така например данните показват съществен ръст в броя участници на пазара в сравнение с предходен кръг пазарни анализи. Предприятията, предоставящи оптична свързаност на крайни клиенти – FTTN са се увеличили от 27 на 63, FTTB от 73 на 131 и FTTN/C от 55 на 157. Това потвърждава извода за липса на бариери за навлизане на нови участници на пазара и то ориентирани към мрежи от ново поколение.

Видно от представените данни ръстът в абонатите на достъп до интернет за четиригодишен период⁶ е съпътстван и с устойчив ръст на тези абонати, които ползват достъп до интернет като част от пакетна услуга⁷. В същото време представеният разрез в зависимост от ползания вид достъп⁸ обхваща всички абонати и не позволява да се извлече аналогична информация за разпределението по отношение на всяка една категория – абонати, които ползват достъп до интернет като самостоятелна услуга и тези от тях, които ползват услугата като част от пакет. Размиването на границите между самостоятелните и пакетните услуги затруднява анализния процес, доколкото не позволява еднозначно да се изведат определени изводи за състоянието на пазара и очакванията за неговото развитие.

С оглед посоченото в годишните доклади на КРС в последните години предоставянето на пакетни услуги набира скорост, а наличието на инфраструктурна конкуренция може да

⁵ Commission Recommendation of 9.10.2014 on relevant product and service markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services

⁶ фиг.1, стр. 26 от Приложение към Решение №769 от 12 декември 2014 г.

⁷ фиг.2, стр. 28 от Приложение към Решение №769 от 12 декември 2014 г.

⁸ фиг.3, стр. 29 от Приложение към Решение №769 от 12 декември 2014 г.

се разглежда като основен катализатор на тази тенденция. Върху предоставянето на пакетни услуги влияние оказват и други фактори, като например пазарна позиция на съседни пазари на дребно, развитие на технологиите и възможности за навременното им въвеждане. Не бива да се пренебрегва и наличието на сив сектор в условията на силно фрагментиран пазар. Наличието на четири национални мрежи от ново поколение и възможността локални оператори да предлагат пакетни услуги налага анализ на тенденциите в този начин на предлагане на услуги на дребно.

Всичко това поставя по-високи изисквания към степента на детайлност на анализирания информация, което да позволи по-голяма категоричност при изводите за състоянието на пазара и очертаване на перспективите за неговото развитие в условията на силно конкурентна среда.

2. Определяне на продуктивния обхват на пазара на дребно на ширококолов достъп.

При определяне на продуктивния обхват на пазара на дребно на ширококолов достъп КРС е подхождала формално без да отчита спецификите при предоставяне на ширококолов достъп посредством ADSL технология и как тези специфики се отразяват на функционалните характеристики на услугата. Като резултат, предоставянето на достъп посредством ADSL технология некоректно се включва в продуктивния обхват на пазара на дребно на ширококолов достъп.

Техническите спецификации при организирането на достъп до интернет посредством ADSL технология определят наличието на ограничения от гледна точка на постигнатите скорости. Теоретичният максимум, който може да бъде постигнат при ползването на достъп чрез тази технология не надвишава 24 Mbps, а на практика реално постигнатите скорости са по-ниски.

За периода между двата кръга анализи на разглежданите пазари на едро КРС отчита съществен ръст на потребителите, ползващи ширококолов достъп до интернет, базиран на оптични технологии, а в противовес на изразените очаквания при първи кръг пазарни анализи за нарастване на потребителите на достъп до интернет посредством ADSL технология, отчита спад на тези абонати от 25.5% за периода 2010 г. -2013 г.

За разлика от останалите държави-членки, в които предоставянето на ширококолов достъп посредством ADSL технологии е бил доминиращ в определен етап от развитието на пазара, то в България ситуацията е съвсем различна. Навлизането на ADSL технологиите у нас се осъществява сравнително късно, на етап от развитието на пазара, характеризира се с интензивно разгръщане на алтернативни мрежи, водещи до силното му фрагментиране. Тази тенденция остава валидна и към настоящия момент. Видно от предоставените данни⁹ към края на 2013 г. 82% от абонатите използват достъп до интернет, базиран на технологии различни от ADSL. За сравнение през 2009 г. този дял е бил 69%.

Съгласно посоченото в приложението към Проекта на решение развитието на пазара на дребно на достъп до интернет между двата кръга пазарни анализи се отличава и със съществен ръст на използваните скорости. В рамките на първи кръг анализи е налице удвояване на скоростите при предоставяне на достъп посредством ADSL (от 6 Mbps до 12 Mbps), което с оглед възможностите на останалите технологии за достъп в определено местоположение (CATV, LAN) към този момент и условията, при които се предоставя достъп, базиран на тези технологии, безспорно определят ADSL като част от продуктивния

⁹ Стр. 29 от Приложение към Решение на КРС №2171/03.12.2012 г

пазар на дребно на широколентов достъп. Към настоящия момент обаче този извод не е валиден. Развитието на технологиите провокира промяна и в потребителското поведение. В отговор на повишените изисквания на потребителите, предприятията предприеха преход към разгръщането на мрежи от следващо поколение (включително чрез надграждане на съществуващи). Данните за състоянието на пазара, съгласно приложението към Проекта на решение, категорично потвърждават това. Към края на 2013 г. 94% от потребителите използват скорости над 10 Mbps, като най-често използваните скорости са в интервалите от "от 10 Mbps до 29.99 Mbps" и "от 30 Mbps до 99 Mbps" и значително превишават използваните скорости за изследвания период в рамките на първи кръг анализи. За сравнение ще посочим, че максималната скорост на даунлоуд на ADSL услуги към 31.12.2013 г. достига 20 Mbps. Както КРС посочва: *"Липсата на предлагане на скорости над 30 Mbps при ADSL се дължи на ограниченията във функционалните характеристики на този вид достъп, които се явяват във несиметричния трафик, и ниските минимални скорости на пренос в мрежата за достъп."*¹⁰ Следователно от представеното в приложението към Проекта на решение разпределение на абонатите по скорости може да се направи извода, че в последните години причината за намаляващият интерес към използването на ADSL услуги се крие преди всичко в наличието на ограничения във функционалните характеристики на услугата, които не позволяват тя да бъде възприемана от потребителите като напълно взаимозаменяема с останалите възможности за достъп в определено местоположение (FTTx, CATV и LAN). Няма основания да се приеме, че такъв интерес ще се наблюдава за периода до следващия кръг пазарни анализи, доколкото се очаква са все по-голямо значение при определяне на предпочитанията на потребителите при избор на оферта за интернет свързаност да има максималната скорост на даунлоуд¹¹. Основание за това дават и резултатите от проведени проучвания на ЕК¹². Съгласно последните делът на потребителите, които определят максималната скорост на даунлоуд за ключова характеристика при избора на оферта за интернет свързаност нараства с почти 10 процентни пункта за по-малко от година (от 46%¹³ до 55%¹⁴), респективно за същия период намалява делът на потребителите, за които цената е определяща при избора.

Въпреки наличието на разсъждения в тази посока, липсата на по-детайлен анализ на пазарната ситуация от гледна точка на географското сегментиране и позициониране на алтернативните мрежи за достъп, са причина КРС да не идентифицира по-категорично ролята на ADSL достъпа в развитието на пазара. От посоченото в приложението към Проекта на решение индиректно може да се направи извода за затихващата роля на ADSL технологията спрямо нарастващите изисквания на потребителите, доколкото се отбелязва, че въпреки ръста в населените места, които се покриват от тази технология, намалението в броя на абонатите е 25.5% за периода от 2010-2013 г. и се очаква да продължи да спада¹⁵. На практика този вид достъп остава актуален единствено в населени места, в които липсва друга алтернатива или такива, които се характеризират със сравнително малък брой доставчици и в които икономическите условия и

¹⁰ стр. 47, Приложение към Решение №769 от 12 декември 2014 г.

¹¹ стр. 50, Приложение към Решение №769 от 12 декември 2014 г.: "Отчитайки темповете на спад и потребителските нагласи КРС счита, че за периода до следващия пазарен анализ броят на абонатите на ADSL достъп значително ще намалее, като се очаква търсенето да се преориентира към други интернет доставчици или към друг вид достъп, предлаган от БТК, като тази тенденция няма да бъде повлияна толкова от ценовите условия, на които се предоставя ADSL достъпът, колкото от развитието на NGA мрежата на историческото предприятие и на NGA мрежите на конкурентите му."

¹² E-Communications Household Survey (Special Eurobarometer 396 и 414)

¹³ T38, E-Communications Household Survey (Special Eurobarometer 396, fieldwork February – March 2013)

¹⁴ T40, E-Communications Household Survey (Special Eurobarometer 414, fieldwork January 2014)

¹⁵ стр. 49, Приложение към Решение №769 от 12 декември 2014 г.

потенциалният ръст на пазара не оправдават извършването на инвестиции, свързани с прехода към мрежи за достъп от следващо поколение в краткосрочен до средносрочен план. Във всички останали случаи предоставянето на достъп до интернет посредством ADSL е загубило своето значение, доколкото се касае за населени места със силно изразена инфраструктурна конкуренция, включваща и мрежи за достъп от следващо поколение.

С оглед на посочено по-горе, няма основания да се приеме, че при наличие на мрежи, осигуряващи широкополосен достъп до интернет в определено местоположение (FTTx, CATV и LAN), алтернативен на предоставяния от БТК посредством ADSL технология, но с по-добри функционални характеристики, при относително малко, но трайно повишение на цената на алтернативния достъп (FTTx, CATV и LAN), потребителите да пренасочат търсенето си към достъп до интернет посредством ADSL.

Данните, посочени от КРС в приложението към Проекта на решение категорично доказват такова твърдение. Преизчисление на графиката, отнасяща се до разпределение на абонатите по видове достъп до интернет за периода 2010-2013 г.¹⁶ показва, че по брой абонати на различни технологии ситуацията е приблизително следната:

Абонати 2010 г.	Абонати 2013 г.	технология
330000	247800	ADSL
176000	357000	FTTB
14300	127400	FTTH

Тези данни еднозначно говорят за това, че клиентите безусловно се насочват към ползването на услуги, чието предоставяне е организирано върху оптичните мрежи, които позволяват постигането на значително по-високи скорости.

Аналогичен извод може да се направи и по отношение наличието на взаимозаменяемост при предлагането. Аргументи в тази посока могат да бъдат изведени и от практиката. Предоставянето на ADSL услуги на дребно от БТК се характеризира с наложени регулаторни задължения на свързаните пазари на едро. Всяко предприятие, което има желание да започне да предлага ADSL услуги на дребно, може да заяви за ползване съответните услуги на едро от БТК, които му позволяват да направи това, при регулирани условия. Въпреки това не се наблюдава интерес към услугите на едро на БТК, дори на етап от развитието на пазара, характеризиращ се с ръст в предоставянето на ADSL услуги на дребно. Като основна причина за това може да се посочи сравнително късното навлизане на ADSL в България, както и наличието към този момент на алтернативни мрежи за достъп. При тази пазарна ситуация, повишените изисквания на потребителите и възможностите на алтернативните мрежи за достъп в определено местоположение от гледна точка функционални характеристики на организиранияте върху тях продукти, на практика не може да се очаква предприятие, което не е активно при предоставяне на ADSL услуги да навлезе на този пазар при малко, но трайно ценово увеличение. Това се потвърждава и от изложеното в приложението към Проекта на решение, съгласно което *20% от предприятията във всеки един район на планиране, както и на национално ниво, са наградени традиционните си мрежи в мрежи за достъп от следващо поколение, като към края на 2013 г. тези предприятия обслужват 40% (на регионално ниво) от абонатите,*

¹⁶ Фиг.3, стр. 29, Приложение към Решение №769 от 12 декември 2014 г.

ползващи оптичен достъп. На второ място следва да се отбележи и обстоятелството, че новонавлизащите предприятия изграждат предимно оптични мрежи за достъп от следващо поколение¹⁷. Както беше посочено и по-горе, нарастването на броя на предприятията предоставящи такъв вид достъп красноречиво говори за насочването на новите оператори към оптичните мрежи.

С оглед липсата на взаимозаменяемост както при търсенето, така и при предлагането на достъп до интернет посредством ADSL технология с друг жичен достъп (FTTx, CATV и LAN) сме на мнение, че продуктивният обхват на пазара на дребно на ширококолов достъп не включва ADSL.

3. Съответен географски пазар

Основна отличителна характеристика на пазара на достъп до интернет на дребно в България е силно изразената му фрагментация, обусловена от участието на голям брой предприятия. Изложените данни в рамките на настоящия втори кръг пазарни анализи¹⁸ поставят под съмнение наличието на хомогенност в конкурентните условия при предоставянето на услуги на дребно за достъп до интернет. Това от своя страна изисква определянето на подходящ набор от критерии за сегментация на пазара на географски принцип и изследване дали са налице различия в конкурентните условия в отделните сегменти.

Изложените в приложението към Проекта на решение аргументи в тази посока не могат да бъдат определени като изчерпателни и безусловни. На мнение сме, че в тази част анализът на пазарната ситуация е разгледан в различни сечения, което създава впечатление за липса на последователност при изводите. Разпределението на броя на доставчиците по население места е първият критерий, който КРС прилага. В следващия момент обаче тези данни биват разглеждани в контекста на критериите за райониране, прилагани за целите на националната статистика, без да бъдат изложени конкретни аргументи за това. Отчитаме обстоятелството, че структурата на анализа в тази част следва препоръките на ОЕРЕС относно показателите, които да бъдат оценени при изследване наличието на хомогенност на конкурентните условия. Следва да се има предвид обаче, че са възможни различни подходи за географско разпределение на територията на Република България и тези подходи не са изчерпателно дефинирани в ревизираната Обща позиция на ОЕРЕС. На практика определящи за избора на един или друг подход са единствено националните особености. Ето защо прилагането на разпределение, базирано на райони на планиране, определени за целите на националната статистика може да се окаже неподходящо, ако приложеното райониране няма за следствие обособяване на сегменти на географски принцип, в рамките на които пазарните условия са съпоставими. Както КРС е посочила два от районите на планиране (Югозападния и Южен централен район) включват и двете най-големи населени места в страната – София и Пловдив, в които конкурентните условия на пазара на дребно се отличават съществено от останалите населени места в тези райони на планиране.

С оглед на посоченото в преходния параграф, считаме за необходимо КРС да допълни анализа в частта определяне на съответен географски пазар, като изложи аргументите

¹⁷ стр. 66, Приложение към Решение №769 от 12 декември 2014 г.

¹⁸ стр. 63, Приложение към Решение №769 от 12 декември 2014 г.: "Както вече беше посочено, пазарът на ширококолов достъп до интернет в България се характеризира със силна фрагментация, като услугите, включени в обхвата на продуктивния пазар на дребно, се предлагат от 537 (активни) предприятия на територията на 1859 населени места (включително курортни комплекси и гранични контролно пропускателни пунктове) в страната."

си за избор на географско разпределение на база райони на планиране, определени за целите на националната статистика, както и да направи по-задълбочен анализ на конкурентните условия за всеки един от тях. Необходимо е също така еднозначно да бъде посочена и силно изразената конкурентна среда в големите градове, където каквато и да било регулаторна намеса би била в ущърб на нормалното функциониране на пазара.

На следващо място бихме искали да обърнем внимание върху наличието на данни за пазарната ситуация, представени от КРС по начин, толериращ единствено алтернативните предприятия. При разглеждане на критерия "Брой на предприятията, предоставящи услуги на дребно в определени географски зони и тяхната големина", КРС се позовава на няколко таблици с данни, които изследват пазарни дялове и развитие на пазарни дялове за определен период на национално ниво и по райони на планиране¹⁹, като при всяка една от тях е направено уточнението, че таблицата съдържа данни, обявени за търговска тайна. На практика това уточнение остава валидно единствено по отношение на данните на алтернативните предприятия – конкурентни на БТК на пазара на дребно на достъп до интернет. Това е така, тъй като въпреки че БТК също е определила за търговска тайна изходните данни, на чиято база се определят пазарни дялове на участниците на пазара на дребно, при изготвянето на съответните таблици това право на БТК не е било уважено. Считаме че с това КРС е нарушила основните принципи, заложи в чл. 5 от Закона за електронни съобщения (ЗЕС), а именно за равнопоставеност и прозрачност.

На практика БТК е лишена от възможността коментира в цялост пазарната ситуация и нейното развитие между двата кръга пазарни анализи, доколкото КРС не е представила данни за позиционирането на конкурентите на БТК на този пазар по начин, по който е избрала да представи данните на БТК.

4. Анализ и оценка на конкурентните условия на дефинирания пазар на дребно

Не става ясно какви са основанията на КРС за формиране на очаквания за запазване на водеща позиция на БТК по отношение на пазарен дял по абонати за периода до извършване на следващия пазарен анализ. В тази връзка не считаме за релевантен направения извод, че доколкото пазарният дял на БТК на пазара на дребно за достъп до интернет се формира при условията на регулация на вертикално свързаните пазари на едро, то това е определящо за запазване на водещата позиция на предприятието. Още повече, че данните категорично опровергават това. За периода на действие на наложените задължения на БТК, свързани с предоставянето на достъп до мрежата във връзка с организирането на услуги на дребно за достъп до интернет, не само не се наблюдава интерес към предоставяните услуги на едро от БТК, при регулирани условия, а напротив налице е отказ от ползването на тези услуги дори в единичните случаи на предоставяне. Това е очакван процес предвид липсата на взаимозаменяемост на ADSL услугите с услуги, чието предоставяне е организирано върху оптични, CaTV и LAN мрежи.

Силното нарастване на предприятията, предоставящи достъп до интернет чрез оптични мрежи и липсата на какъвто и да е интерес към услугите на едро за предоставяне на ADSL услуги на дребно говорят еднозначно за липсата на влияние на ADSL услугите върху пазара.

Позицията на БТК на пазара на дребно на достъп до интернет не трябва да се разглежда като резултат от провеждана регулаторна намеса на вертикално свързаните пазари на едро. БТК предоставя услуги в условията на силно изразена инфраструктурна

¹⁹ табл. 20-22, Приложение към Решение №769 от 12 декември 2014 г.

конкуренция и определяща за формирането на пазарната ѝ позиция е единствено провежданата адекватна маркетингова политика от страна на предприятието, въпреки неблагоприятния ефект от наличието на т.нар. сив сектор.

На следващо място бихме искали да обърнем внимание върху заключенията на КРС относно ефекта върху конкурентните условия на пазара на дребно на широколентов достъп при липсата на регулация на ниво пазара на едро. На мнение сме, че при извършването на този анализ КРС погрешно е интерпретирала едни и съответно е пропуснала да отчете влиянието на други фактори, които в различна степен биха повлияли върху развитието на пазара. КРС отчита наличието на множество изградени алтернативни инфраструктури и така стига до заключението, че при липса на регулация на ниво пазар 5 от Препоръката за съответните пазари от 2007 г. не може да се очаква да възникне интерес към предоставянето на битстрийм достъп. В същото време, използвайки единствено аргумента за повече гъвкавост при сформиранието на оферти на дребно от страна на алтернативни предприятия, КРС достига до противоположното заключение що се отнася до ползването на необвързан достъп до абонатната линия (пазар 4 от Препоръката за съответните пазари от 2007 г.). Предоставянето на битстрийм достъп и на необвързан достъп до абонатната линия е свързано преди всичко с организиране предоставянето на ADSL услуги на дребно. Както бе посочено в т. 2 от настоящото становище, ADSL услугите се отличават с ограничения във функционалните характеристики, като например максималната скорост на даунлоад. Това определя и невъзможността да бъде предоставяна такава услуга със скорости над 30 Mbps, към които според Комисията ще бъде ориентирано потребителското търсене в периода до следващия кръг пазарни анализи²⁰. На мнение сме, че с оглед наличието на силно изразена конкуренция на ниво инфраструктура, позволяваща постигането на скорости на достъп над 30 Mbps, не е резонно да се очаква да възникне интерес към предоставянето, както на необвързан достъп до абонатната линия, така и на битстрийм достъп. Дори и тази ситуация да бъде разгледана от гледна точка на новонавлизащо предприятие, това не води до по-различни изводи, тъй като негативната тенденция при ползване на ADSL услуги и ясните индикации за ориентиране на потребителското търсене към скорости над 30 Mbps, на практика обезсмисля разгръщането на бизнес стратегии от страна на новонавлизащи предприятия, подчинени на предоставянето на ADSL услуги.

Не на последно място изразяваме несъгласието си и с направените изводи относно значението на регулаторната намеса що се отнася до осигуряването на достъп до физическа инфраструктура от страна на БТК, в т.ч. до канална мрежа. При формирането на позицията си по този въпрос КРС разглежда каналната мрежа на БТК като единствено възможна алтернатива, което не отговаря на действителността. Следва да се отбележи, че освен БТК предприятията в сектора на комуналните услуги също разполагат със значителна по своя мащаб канална мрежа. В допълнение ще отбележим, че в рамките на периода до извършването на следващия кръг пазарни анализи България следва да въведе изискванията на Директивата на намаляване на разходите, чрез която се цели постигането на по-висока ефективност при използването на вече изградена пасивна инфраструктура, управлявана от предприятия в различни сектори. Това безспорно ще благоприятства положително конкурентните условия при предоставяне на услуги на дефинирания пазар на дребно, поради което считаме за необходимо КРС да преразгледа изводите си в тази посока.

²⁰ стр. 87, Приложение към Решение №769 от 12 декември 2014 г.

5. Определяне, анализ и оценка на съответния пазар на едро на локален достъп в определено местоположение

Считаме, че при извършване на анализа КРС неправилно е достигнала до извода за необходимост от регулаторна намеса на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение.

5.1. Пазарен дял

Ситуацията на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение е напълно идентична с наблюдаваната на пазара на едро на централен достъп в определено местоположение, което предполага идентични заключения за необходимостта от регулаторна намеса. КРС достига до извода, че ситуацията на пазара на едро на централен достъп в определено местоположение не оправдава продължаване на регулаторната намеса, доколкото е налице ефективна конкуренция. КРС мотивира решението си с наличието на междуплатформена конкуренция и липсата на интерес към предоставяния от БТК битстрийм достъп. Резултатът от това е, че нито едно предприятие не предоставя широколентов достъп на дребно, използвайки битстрийм достъп от БТК. Както КРС посочва, това е и причината изследването на пазарните дялове да се базира на условен пазар, при отчитане на вътрешните доставки, *“като счита че пазарните дялове на свързания пазар на дребно (в случай пазара на дребно на широколентов достъп) отразяват пазарните дялове на условия пазар.”*²¹

В същото време, при изследване на пазарните дялове на пазара на локален достъп в определено местоположение, отново позовавайки се на доклада на ОЕРЕС за отчитане на вътрешните доставки, поради липсата на предприятие, което да предоставя услуги на дребно посредством ползване на необвързан достъп до абонатна линия, КРС определя пазарен дял на БТК на разглеждания пазар на едро, който е почти два пъти по-висок от определения на пазара на едро на централен достъп в определено местоположение. Такава разлика не е обоснована, доколкото се касае за една и съща фактическа обстановка и на двата пазара на едро – локален и централен достъп в определено местоположение. Последното от своя страна не оправдава модифициране на подхода по прилагането на методика за отчитане на вътрешните доставки съгласно доклада на ОЕРЕС²².

Доколкото пазарният дял е основен критерий, който се разглежда при анализа на значителното въздействие върху пазара, сме на мнение че КРС следва да преразгледа подхода си при изчисляване на пазарния дял за целите на анализа на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение. Реалната пазарна ситуация определя като релевантен определения от КРС пазарен дял в рамките на анализа на пазара на едро на централен достъп в определено местоположение.

5.2. Наличие на бариери за навлизане и разширяване на съответния пазар

5.2.1. Контрол върху инфраструктура, която не може да бъде дублирана

Съгласно посочените в приложението към Проекта на решение данни²³ за периода 2010-2013 г. се отчита трайно намаление на абонатите на ADSL услуги. Към края на 2013 г. делът на тези абонати е 17.7% от общо абонатите на широколентов достъп, като с оглед тенденции в потребителското търсене, ориентирано към скорости над 30 Mbps,

²¹ стр. 196, Приложение към Решение №769 от 12 декември 2014 г.

²² BEREC Report on self-supply, BoR (10)09

²³ стр. 29, Приложение към Решение №769 от 12 декември 2014 г.

очакванията са за продължаване на този спад. Към момента, въпреки възможността алтернативни предприятия да ползват регулирани услуги на едро от БТК с оглед предоставянето на дребно на ADSL услуги, БТК се явява единствен доставчик.

На практика така разгледаните данни създават известно противоречие що отнася до оценка на въздействието на наложените мерки на пазарите на едро (пазари 4 и 5 съгласно Препоръката за съответните пазари от 2007 г.) при първи кръг пазарни анализи. Първо, защото е налице динамика в пазарните дялове, изразяваща се в редуциране на пазарния дял на БТК, а в същото време съществува привидност за неефективност на мерките, наложени на ниво предоставяне на услуги на едро.

Липсата на интерес към предоставяните от БТК услуги на едро и то при регулирани условия, при нарастващ пазарен дял на конкурентните на БТК предприятия, е възможна ситуация, само когато тези предприятия имат достъп до добре развита инфраструктура, различна от тази на БТК. В рамките на настоящия пазарен анализ заключенията на КРС в тази посока са изведени единствено по отношение на оптичната инфраструктура, като изрично се посочва, че по отношение на оптичната мрежа БТК няма контрол върху инфраструктура, която не може да бъде дублирана.

На мнение сме, че този извод е валиден и по отношение на PSTN/ISDN мрежата на дружеството. Изследването по този критерий не следва да се възприема като механично отчитане наличието на инфраструктура, а изисква да бъде оценен потенциала на тази инфраструктура за задоволяване потребностите на потребителите от услуги. Осигуряването на достъп до медната мрежа на БТК е свързано преди всичко с организиране предоставяне на ADSL услуги на дребно. Тези услуги се отличават с ограничения във функционалните характеристики, което с оглед на тенденциите в потребителското търсене за скорости над 30 Mbps, на практика ги определя като неатрактивни. Тенденциите в потребителското поведение са основния мотивиращ фактор за дадено предприятие, било то и новонавлизащо, за реализирането на определена бизнес стратегия. При това положение не може да се очаква в периода до следващия пазарен анализ да възникне интерес към услугите на едро, предоставяни от БТК, с оглед организиране предоставянето на ADSL услуги на дребно, доколкото вниманието на предприятията ще е насочено към предоставянето на услуги, позволяващи по-високи скорости, т.е. към търсене на платформи, алтернативни на традиционната медна мрежа на БТК.

Именно наличието на алтернативна инфраструктура и осъществявания от нейна страна конкурентен натиск води до извода, че БТК не притежава контрол до инфраструктура (медна мрежа), която предоставя на предприятието предимство пред новонавлизащите предприятия на пазара.

По отношение на пасивната инфраструктура – канална мрежа - отново ще посочим, че изводите на КРС в тази част не са обективни, доколкото КРС разглежда каналната мрежа на БТК като единствено възможна алтернатива. Както бе посочено по-горе в настоящото становище, предприятията в сектора на комуналните услуги също разполагат със значителна по своя мащаб канална мрежа, която с оглед предстоящото въвеждане на изискванията за Директивата за намаляване на разходите, ще създаде допълнителни възможности на алтернативни предприятия за достъп до такава инфраструктура.

5.2.2. Наличие на високи първоначални разходи, необходими за навлизане на пазара, които не могат да бъдат възстановени при неговото напускане.

Изграждането на всяка мрежа винаги съпътствано с високи първоначални разходи, като използваната технология най-малко оказва влияние върху размера на тези разходи. Като основен мотив за издаването на Директивата за намаляване на разходите Европейската комисия посочи факта, че 80% от разходите за изграждане на широколентови мрежи са свързани с разходи за строителни дейности.

В допълнение на изложеното в предходната т.5.2.1, включително по отношение на каналната мрежа, ще посочим, че при анализа на конкурентните условия на пазара на дребно на широколентов достъп при липса на регулация на ниво пазари на едро КРС достига до извода, че липсата на интерес от страна на алтернативните предприятия към услугите "необвързан достъп до абонатната линия" и "битстрийм достъп" е **"поради по-късното навлизане на БТК на пазара на широколентов достъп до интернет на дребно, конкурентните предприятия вече са изградили или са в процес на изграждане на собствена инфраструктура с технологии, които позволяват предоставянето на по-качествени услуги от предоставения от БТК ADSL достъп."**²⁴

На мнение сме, че този извод на КРС отразява адекватно реалната пазарна ситуация, поради което не може да се приеме, че е налице изпълнение на разглеждания критерий.

5.2.3. Наличие на икономии от мащаба и обхвата

Не можем да се съгласим и със заключението на КРС, че БТК реализира важно икономическо предимство пред конкурентните предприятия, което се явява бариера за навлизане или значително разширяване на пазара на локален достъп на едро в определено в местоположение, доколкото дружеството реализира икономии от обхвата и мащаба.

С оглед посоченото в годишните доклади на КРС в последните години предоставянето на пакетни услуги набира скорост, а наличието на инфраструктурна конкуренция може да се разглежда като основен катализатор на тази тенденция. Върху предоставянето на пакетни услуги влияние оказват и други фактори, като например пазарна позиция на съседни пазари на дребно, развитие на технологиите и възможности за навременното им въвеждане.

В рамките на анализа на пазарната ситуация на пазара на дребно на широколентов достъп КРС отчита наличието на ръст при предоставянето на пакетни услуги, но не се изследва по-задълбочено неговата структура и развитие, както и позицията на предприятията, конкуренти на БТК на този пазар. Подобно изследване би довело до заключение, че позицията на БТК, включително на съседни пазари на дребно не дават по-добри възможности за БТК в сравнение с други предприятия за реализация на икономии от мащаба и обхвата.

5.3. Вертикална интеграция

Както бе посочено по-горе през последните години алтернативните предприятия имат възможност да организират предоставянето на услуги на пазара на дребно на достъп до интернет, посредством заявяването на услуги на едро от БТК. Въпреки че тези услуги се предоставят при регулирани условия, за времето на действие на наложените задължения не се наблюдава интерес от страна на алтернативни предприятия. Основната причина за това е наличието на инфраструктурна конкуренция, както и обстоятелството, че алтернативните платформи позволяват организирането на услуги на дребно с по-

²⁴ бележка 89, стр. 86, Приложение към Решение №769 от 12 декември 2014 г.

атрактивни параметри от гледна точка на потребителското търсене в сравнение с възможностите, които предоставя мрежата на БТК. Пазарните тенденции, наличието на голям брой доставчици на пазара на дребно на ширококолов достъп и непредоставянето на услуги на свързаните пазари на едро, показва, че при липсата на регулация, вертикалната интеграция на БТК, не може да повлияе негативно на конкурентната среда на пазарите на едро.

5.4. Липса или недостатъчна пазарна сила на потребителите

При изследването на този критерий, в противовес с очертаните тенденции в развитието на пазара, КРС отново се позовава на очакванията си за навлизане на нови предприятия на пазара на дребно на достъп до интернет, които да развиват дейност посредством ползването на услугата "необвързан достъп до абонатната линия". На мнение сме, че това е абстрактен сценарий, доколкото адекватната бизнес логика не оправдава извършването на инвестиции за навлизане в сегмент от пазара без потенциал за растеж. Това на практика определя направените изводи от страна на КРС като несъстоятелни.

5.5. Липса на потенциална конкуренция

Приложното поле на този критерий в една или друга степен се припокрива с всички разгледаните дотук критерии. Доколкото бе установено, че при разглеждането на всеки един тях КРС изследва позицията и очакваното поведение на БТК изолирано, без да отчита реалната пазарна ситуация, това може да се възприеме и като основна причина за достигането до изводи, които не кореспондират с действителността. При изследване на настоящия критерий КРС определя малка вероятност за развитие на потенциалната конкуренция на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение в рамките на относително кратък период от време. Като основен аргумент се посочва необходимостта от наличие на инфраструктура, като отбелязва, че изграждането ѝ е *скъп, сложен и продължителен процес*. По принцип тези твърдения са валидни, но на етап от развитието на пазара, когато тепърва се очаква разгръщането на алтернативни мрежи за достъп. Изложените в анализа данни свидетелстват за силно развита конкуренция на ниво инфраструктура²⁵, което от своя страна означава, че алтернативните предприятия вече са "изкачили" стълбицата на инвестициите и тяхната стратегия заанпред по никакъв начин няма да е функция от поведението на БТК на свързаните пазари на едро.

На мнение сме, че при тази пазарна ситуация няма бизнес модел, който да оправдава извършването на инвестиции за навлизане на пазара на дребно на ширококолов достъп чрез използването на услуги на едро от БТК, което от своя страна определя направените от КРС изводи при в тази посока като некоректни.

Предвид изложеното дотук считаме, че не са налице основания за продължаване на регулаторната намеса спрямо БТК. Констатираната от страна на КРС тенденция за развитие на ефективна конкуренция на пазара на дребно на ширококолов достъп е намерила своето отражение и на вертикално свързания пазар на едро на локален достъп в определено местоположение, доколкото:

- **Пазарният дял на БТК при отчитане на вътрешните доставки не надвишава 25%.**

²⁵ табл.1, стр. 18, Приложение към Решение №769 от 12 декември 2014 г.

- Изградената от БТК инфраструктура не представлява бариера за навлизане на пазара. Алтернативните предприятия изграждат собствени мрежи и ефективно предоставят услуги на потребителите чрез тези мрежи.
- Не се създават предимства за БТК що се отнася до реализиране на икономии от обхвата и мащаба и с оглед вертикалната интеграция.
- Наличието на инфраструктурна конкуренция е определящо за липсата на интерес от ползване на услуги на едро от БТК с оглед организиране предоставянето на ADSL услуги на пазара на дребно.

Налице е необходимост от отмяна на наложените специфични задължения на БТК в рамките на предходния кръг анализи на пазарите на едро. В случай че КРС продължава да поддържа позицията си за необходимост от регулаторна намеса, то предвид установените пазарни тенденции тази намеса следва да бъде прецизирана.

6. Определяне на специфични задължения на предприятие със значително въздействие върху пазара на едро на локален достъп в определено местоположение

В изложението по предходната т. 5. БТК представи аргументирано становище относно необходимостта от дерегулация на пазара на необвързан достъп и отмяна на наложените спрямо БТК задължения. В случай, че КРС приеме за обосновано да продължи регулаторната намеса, то считаме, че са налице основания за съществено редуциране на специфичните задължения, предложени с Проекта на решение. В тази връзка бихме искали да насочим вниманието на Комисията към следните аргументи:

Анализът на представения проект показва, че Комисията предвижда запазване на действащите към момента задължения в пълен обхват. КРС е избрала да приложи всички възможни задължения по чл. 166 от ЗЕС, включително най-тежките, за прилагане на типово предложение и разходоориентирани цени. В същото време, такъв подход по наше мнение не намира опора в изводите от извършения пазарен анализ. Наред с това, избраният подход ще доведе до отклонение от законовите разпоредби, които регламентират правомощията на КРС при налагане на специфични задължения.

Правилото за определяне на специфични задължения е дефинирано в чл.157, т.1 и т.2 от ЗЕС. Съгласно посочените разпоредби при определяне на специфични задължения регулаторът следва да се води от следните принципи - *пропорционалност* на наложеното задължение предвид причината за установената неефективна конкуренция и целения резултат, и *обоснованост*. Принципът за пропорционалност, както е дефиниран в чл. 157, т.1, изисква определянето на специфичните задължения да се опира на установените в рамките на извършения анализ проблеми на пазара. Въз основа на установените проблеми Комисията следва аргументирано да избере онези специфични задължения, които ще въздействат за осигуряване на ефективна конкуренция, без да се допуска прекомерна тежест за задълженото предприятие. Необходимата пропорционалност и обоснованост на мерките, от своя страна, се гарантира чрез анализ на конкурентните проблеми, установени на разглеждания пазар.

В съответствие с изискванията на закона Комисията е извършила анализ на потенциалните конкурентни проблеми и като последица избира да приложи пълен обхват от мерки. В същото време, резултатът от анализа на конкурентните проблеми показва,

че прилагането на регулаторни мерки в пълен обхват не е оправдано. В този смисъл бихме искали да насочим вниманието на Комисията към следните аргументи:

В рамките на извършения пазарен анализ Комисията достига до следните безспорни изводи:

- достъпът до интернет, организиран върху оптични мрежи измества от пазара на дребно този, предоставян посредством усукана метална двойка и базиран на ADSL технология;
- изцяло липсва интерес към предоставяните от БТК услуги на едро;
- алтернативните предприятия успешно развиват собствени оптични мрежи, вкл. от следващо поколение;
- в перспектива до следващия кръг на анализа съществени промени по отношение търсенето на услугите за необвързан достъп до абонатна линия не се очакват;
- на пазара на дребно е налице ефективна конкуренция, като тази пазарна среда е постигната без ползването на услуги на едро от БТК.

Въз основа на тези изводи от анализа Комисията анализира и потенциалните конкурентни проблеми. Комисията правилно достига до извода, че по отношение на паралелната оптична мрежа, развивана от БТК, не са налице основания да се очаква възникване на проблеми на пазара. В същото време, Комисията идентифицира потенциални проблеми по отношение на изградената от БТК PSTN/ISDN мрежа, но тези изводи по наше мнение не кореспондират с реалната пазарна среда и тенденциите за нейното развитие.

Както правилно се посочва в мотивите на КРС, отправна точка при идентифицирането на конкурентните проблеми е оценката на поведението на предприятието със значително въздействие на съответния пазар при липса на регулация. Положението на липса на регулация е равностойно на предлагане на съответната услуга въз основа на пазарните принципи на търсене и предлагане. За оценката дали при липса на регулация могат да настъпят пазарни изкривявания е необходим анализ на пазарното търсене на съответната услуга и потенциалните възможности за злоупотреба от страна на предприятието, предоставящо тази услуга. В конкретния казус КРС претендира наличието на такива потенциални опасности пред конкуренцията по отношение достъпа до изградената от БТК PSTN/ISDN мрежа. В същото време, аргументацията на КРС не е достатъчна, за да се достигне до безспорния извод за наличие на съществени конкурентни проблеми на пазара. Нещо повече, практиката досега изцяло опровергава подобно твърдение. Въпреки, че развитието на оптичните мрежи при предишния кръг на анализа е било на значително по-ниско ниво, никое предприятие не е заявило интерес от ползване на услуги на едро от БТК чрез PSTN/ISDN мрежа.

При аргументация на неценовите конкурентни проблеми КРС приема, че при „определени обстоятелства“ би могъл да възникне интерес от достъп. В същото време, Комисията не дава аргументация за въпросните обстоятелства, при които очаква да възникне интерес от достъп до мрежата на БТК. Анализът на пазара показва по безспорен начин пълната липса на интерес към изградената от БТК PSTN/ISDN мрежа. Нещо повече, развитието на мрежите, вкл. от следващо поколение и съответно пазара на дребно на практика определят вероятност от възникване на такъв интерес, граничеща с нула. По този начин, изводите за потенциално търсене на услугата, а оттам и потенциалната възможност за натиск от БТК, се явяват необосновани. Комисията сама прави заключението за това, че в периода на анализа не се очаква търсене на достъп до мрежата на БТК. При това заключение считаме за неоправдано налагането на специфични задължения в пълен

обхват, включително чрез запазване на най-тежките възможни специфични задължения като прилагането на типово предложение и разходоориентирани цени.

Липсата на пропорционалност при налагане на пълен обхват от мерки намира своята опора и при анализа на ценовите конкурентни проблеми. КРС изследва прехвърлянето на вертикални предимства чрез ценови модели на поведение. Комисията очертава коректно съдържанието на този проблем - същият се изразява във възможност за прилагане на ценови модели на пазарно поведение, целящи лимитиране на продажбите на конкурентите на пазара на дребно, увеличаване на техните разходи и изтласкването им от вертикално свързания пазар на дребно. Видно от характеристиките на този проблем, той може да възникне при реалното предоставяне на услуги на едро от страна на предприятието със значително въздействие върху пазара. Комисията отчита и факта, че такъв проблем може да възникне при липса на ценови натиск от страна на конкурентните предприятия.

В рамките на извършения пазарен анализ КРС установи липсата на интерес към услугите на едро, представени от БТК. На пазара на дребно Комисията установява превес на услугите, предоставяни чрез оптична мрежа, като се очаква тази тенденция да се засилва за сметка на използването на услуги чрез DSL технология. Развитието на пазара в перспектива показва, че очакванията са свързани с развитието на оптични мрежи, разгръщани от конкурентите на БТК. На пазара се наблюдава тенденция към намаляване в абсолютна стойност на броя абонати, ползващи достъп на дребно до мрежова инфраструктура, базирана на усукана метална двойка, включително чрез FTTC/xDSL, за сметка на увеличение най-вече на абонатите, ползващи оптичен достъп. В този смисъл, Комисията не е идентифицирала „обстоятелства“, които оправдават извода за възникване на интерес към услугите на БТК. Наред с това, при анализа на пазара на дребно КРС установява „че е налице очевиден конкурентен натиск върху цените на дребно на БТК“, т.е. дружеството не може да осъществява ценова политика, независимо от останалите участници на пазара. В тази връзка, при липса на търсене на услуги на едро и тенденции на пазара, които показват, че такова търсене не се очаква, анализът на потенциалните ценови конкурентни проблеми не се основава на реални фактически констатации за развитието на пазара.

Разпоредбата на чл. 157 от ЗЕС изисква изводите за потенциални конкурентни проблеми да се основават на обективни и безспорни обстоятелства, констатирани в рамките на пазарния анализ и тенденциите за неговото развитие. Изследването на потенциалните конкурентни проблеми не може да се ограничава до теоретичната възможност за тяхното възникване. Тези потенциални проблеми следва да се основават на реални констатации от анализа, каквито в конкретния казус липсват. В тази връзка и с оглед представените по-горе аргументи считаме, че анализът на потенциалните конкурентни проблеми не оправдава налагането на специфични задължения в пълен обхват. В този смисъл считаме за обосновано да бъде извършена промяна в предложените специфични задължения, като правим конкретни предложения в тази посока. По този начин на първо място ще се постигне целеният от КРС резултат при определяне на мерки - диференциране на задълженията, като тези касаещи достъпа до и ползването на инфраструктурата на БТК, базирана на усукана метална двойка, включително чрез FTTC/xDSL, следва да имат по-малка регулаторна тежест от тези, касаещи достъпа до и ползването на пасивната инфраструктура. Наред с това, промяната в предложените мерки ще осигури спазването на изискванията за пропорционалност и обоснованост, а също така, ще се преодолеят и други отклонения от императивните разпоредби на закона, които ще разгледаме при обсъждане на всяко от наложените задължения.

6.1. Разделно счетоводство

Задължението, предложено с т. IV.5. от проекта на решение следва да отпадне.

Мотиви:

Комисията предвижда налагането на задължение за разделно счетоводство като нова мярка за БТК. Този подход на КРС противоречи на закона, на вече приети от КРС регулаторни задължения, както и на принципната регулаторна позиция на КРС относно прилагането на мярката „разделно счетоводство“

- *Противоречие с нормативните изисквания:*

Съгласно чл. 157 от ЗЕС всяко наложено специфично задължение следва да бъде пропорционално на установените проблеми и да отговаря на целения от КРС резултат. Както бе изяснено, изпълнението на тази разпоредба изисква всяко специфично задължение да бъде мотивирано от гледна точка на установените пазарни изкривявания и необходимите мерки за въздействие.

С проекта на решение КРС налага задължението за разделно счетоводство като ново. В същото време, в проекта липсват ясни мотиви за този подход. Доколкото в мотивите на КРС се съдържа аргумент за налагане на това задължение, този аргумент е свързан единствено с предстоящите административни процедури по преразглеждане на пазарните анализи от първи кръг.

Тези аргументи не могат да обосноват налагането на мярката като нова. **Законът не допуска налагане на специфични задължения по административни причини.** Предстоящото преразглеждане на наложените специфични задължения категорично не може да бъде причина за налагане на ново задължение на БТК с настоящото решение. В този смисъл и при липса на други аргументи наложеното задължение се явява необосновано. Освен пълно противоречие със закона, липсата на мотиви прави невъзможно и изготвянето на аргументирано становище по предложената мярка. Като резултат подходът на КРС се явява в противоречие не само с разпоредбата на чл. 157, но и с чл. 151, ал.2 от ЗЕС.

Избраният от КРС подход поставя въпросът какъв всъщност е предметът на обществено обсъждане. КРС реферира към Анекса към Проекта на решение. В същото време, в мотивите при определянето на неговото съдържание комисията реферира директно към решение №1882/2012 като изрично отбелязва неговата правна сила с оглед приключилите съдебни спорове. Посоченото решение е прието въз основа на друг административен акт, а именно решение №1361/2012 г., отново влязло в сила решение. По този начин комисията въвежда в Проекта на решение съдържанието на Анекса като задължително, без да се дава възможност за въздействие върху неговото съдържание. Така, **настоящото обществено обсъждане се явява изпразнено от съдържание.** КРС не подлага на обсъждане нова мярка като съвкупност от нейните параметри и мотивите за налагането ѝ. КРС единствено прехвърля съдържанието на влезли в сила решения в новия проект на пазарен анализ и се мотивира с предстоящи административни процедури с неясен изход. Такъв подход категорично не може да се определи като съответстващ на изискванията на закона и в този смисъл предложеното задължение следва да отпадне.

В решението на КРС задължението за прилагане на разделно счетоводство е формулирано като ново. В същото време, както бе изяснено, това задължение е действащо за БТК, **т.е. за него е приложима единствено хипотезата на**

продължаване. Законът предвижда специален ред за изменение или продължаване на наложено задължение. **Този ред, регламентиран в чл.155, ал.2 и чл.156, ал.2 от ЗЕС, предвижда преразглеждане на решението, с което мярката вече е била наложена.** В пълно отклонение от това законоустановено правило Комисията налага ново задължение на БТК, но в същото време не засяга вече наложените задължения. Посоченото е достатъчно основание за отпадане на мярката, тъй като доказва пълно противоречие с нормативните изисквания.

- *Противоречие с установена регулаторна позиция на КРС:*

В настоящия проект Комисията поддържа нееднократно изразената позиция за това, че задължението за разделно счетоводство се налага на един пазар и обхваща цялостната дейност на дружеството. В този смисъл, и при наличие на действащо задължение по решение №1361/2012, остава напълно неясно кое налага неговото повторно налагане с настоящия Проект на решение. Не е ясно защо КРС се позовава на заключенията по т. 4.3.4. от анализа за пропорционалност, при условие че с настоящия проект отново се предвижда мярката да обхване цялостната дейност на дружеството, т.е. няма никаква разлика спрямо вече наложеното задължение по решение №1361/2012 г..

В случай, че КРС има намерение да измени своята позиция, то и мярката следва да бъде изменена, като се промени съдържанието на изискваните регулаторни отчети. **Регулаторните отчети би следвало да бъдат редуцирани само до услугите, предмет на пазара, на който се налага мярката.** Такава промяна в съдържанието на регулаторните отчети не се предвижда и това потвърждава изводите за противоречивост и пълна неяснота относно избора от КРС подход.

- *Предопределяне на изхода от преразглеждане на задълженията, наложени с решение №1361/2012 г. и решение №1362/2012 г.:*

Категорично невярно е твърдението, че настоящото решение не може да се интерпретира като предопределящо бъдещите решения на КРС. Напротив, подходът на КРС има за резултат именно това – предопределяне на резултата в предстоящите процедури по преразглеждане на мерките, наложени с решение №1361/2012 г. и решение №1362/2012 г.

На първо място, по правило задължението за разделно счетоводство би следвало да се разгледа на пазара, приет с решение №1361/2012 г. В случай, че това задължение бъде наложено на настоящия пазар, такова преразглеждане ще бъде невъзможно. Това е така, защото при вече наложено задължение, преразглеждането на задължения по решение №1361/2012 г. се явява напълно безпредметно. Така КРС на практика предрешава преразглеждането на наложената мярка.

По-важна последица от избора подход е, че БТК се поставя в по-утежняващо положение спрямо останалите участници на пазара. Задължението за разделно счетоводство е действащо не само за БТК, но и за основните конкуренти на дружеството. КРС наложи мярката при съвкупното разглеждане на съответните пазари на терминиране. Това е така с оглед мотивите за налагане на посоченото задължение. Според КРС, задължението за водене на разделно счетоводство гарантира, че регулаторът ще има необходимата информация да ограничи възможните нарушения на задълженията за равнопоставеност и прозрачност или неизпълнение на ценови ограничения. Следва да се подчертае, че този резултат не може да се приеме за валиден само по отношение на БТК. Анализът на разгледаните пазари до момента, както на едро така и на дребно, показва, че конкурентите на БТК успешно развиват дейност чрез

предоставяне на пакетни услуги, като включително са започнали тяхното предоставяне преди БТК. Задълженията за прозрачност и равнопоставеност, както и преодоляването на възможности за крос-субсидиране, не са потенциални проблеми, които могат да бъдат съотнесени единствено към БТК. В тази връзка, единствено правилният подход е вече възприетият от КРС за разглеждане на задължението за разделно счетоводство при едновременна оценка, валидна за всички участници на пазара. В тази връзка, КРС следва да запази съществуващият подход и да прецени дали да продължи задължението за прилагане на разходоориентираност при разглеждане на пазарите, на които то вече е наложено.

- *Правна несигурност:*

Вследствие на избрания подход БТК ще бъде със задължение за прилагане на разделно счетоводство, наложено с три различни решения. В този смисъл възниква въпросът кой е административният акт, чието изпълнение се дължи от БТК. Недопустимо е едно и също задължение да бъде налагано с повече от един административен акт. Посоченото е самостоятелно основание за отпадане на мярката по т. IV.5. при приемане на окончателния проект на решение.

6.2. Достъп

- **Предлагаме предложените задължения да отпаднат, или да бъдат редуцирани до предоставяне на достъп и добросъвестно водене на преговори. Следва да отпаднат и въведените изисквания, чрез които се детайлизира задължението за предоставяне на достъп.**

Алтернативно, в случай че не приемете предложеното редуциране на мерките считаме, че предложените мерки следва да бъдат изменени така:

- **Да бъде изменено условието на т. IV.1.1.6. от Проекта на решение, както следва: „1.1.6. осигуряване на достъп до налични операционни поддържащи системи или подобни налични софтуерни системи, както и до налични информационни системи или бази данни“**

В т.IV.1.2.1. от основното тяло на Проекта на решение и в първи булет на стр. 151 от приложението към Проекта на решение да бъде заличено следното изречение:

“В процедурата по одобряване на измененията в условията на едро “Българската телекомуникационна компания” ЕАД следва да внесе в КРС и предложението за изменение в условията на дребно.”

Мотиви:

В Проекта на решение КРС предлага запазване на съществуващите задължения, наложени на БТК. По-специално, при детайлизация на задължението за достъп Комисията запазва изискванията спрямо БТК в степен на подробност и детайлизация, каквато е приложена при първия кръг на пазарен анализ.

- *Редуциране на задълженията до мерки за предоставяне на достъп и добросъвестно водене на преговори*

Считаме, че такава детайлизация на задължението не намира опора в констатациите от извършения пазарен анализ по аргументите, вече представени в т.5 и при обсъждане на потенциалните конкурентни проблеми. В този смисъл считаме, че пропорционалната

регулаторна намеса изисква редуциране на задълженията до следните - предоставяне на достъп и добросъвестно водене на преговори. Следва да отпаднат и въведените изисквания, чрез които се детайлизира задължението за предоставяне на достъп. Така предложеният обхват от мерки считаме за пропорционален на установените тенденции на развитие на пазара – ефективна конкуренция на пазара на дребно при пълна липса на използване на необвързан достъп.

В случай, че предложението за редуциране на мерките не бъде прието, то считаме, че изборът на задължения следва да бъде направен така, че да **не допуска утежняване** на мерките спрямо съществуващото положение. Не следва да се допуска възникването на допълнителни задължения за БТК и съответно, увеличаване на регулаторната тежест за БТК спрямо съществуващото положение. Също така, не следва да се допуска отклонение от императивните разпоредби на закона.

В тази връзка и след детайлно изследване на предложените мерки от КРС считаме за необходимо в окончателния проект на решение да бъдат направени промени, както следва:

- *Относно предложената промяна в условието на т. IV.1.1.б. от Проекта на решение:*

Направеното предложение се явява в пълно съответствие с установените тенденции за развитие на пазара. Комисията е установила пълна липса на интерес към услугите на едро, предлагани от БТК. В същото време, пазарът на дребно се развива ефективно и при липсата на приложими услуги на едро. В тази връзка не би било пропорционално спрямо БТК да се въведат допълнителни задължения за изработване и предоставяне на достъп до системи, информационни бази данни и други. Такива или подобни задължения ще имат за ефект единствено създаването на допълнителна финансова тежест за БТК, както и ангажирането на експертен ресурс в изработването на съответните системи и бази данни. Посоченото ще бъде непропорционална мярка и категорично няма да отговаря на целените от КРС резултати на разглеждания пазар. Налагането на допълнителни тежести спрямо БТК единствено ще препятства дружеството да инвестира своя ресурс, за да отговори на търсенето на силно конкурентния пазар на дребно. Такава последица ще има негативен резултат както от гледна точка равнопоставеното третиране на всички участници на пазара, така и върху потребителите чрез ограничаването на техните възможности за избор на доставчик от гледна точка на предлаганите условия.

- *Относно предложената промяна в т. IV.1.2.1. от основното тяло на проекта на решение и в първи булет на стр. 151 от приложението към проекта на решение:*

ЗЕС въвежда ясно разграничение в задълженията на предприятията при регулирани и при нерегулирани цени. По-специално, законът прави разграничение в задълженията на предприятията по отношение предварителното внасяне на ценови оферти на дребно в КРС. Съгласно чл. 216, ал.4 от ЗЕС предприятията са задължени да внасят цени на дребно за сведение в КРС три дни преди влизането им в сила. По отношение на неценовите условия законът не въвежда никакви изисквания за предварително представяне на условията на дребно на регулатора. В този смисъл, предложеното задължение се явява в пряко противоречие със закона. В допълнение, предложената мярка не е провокирана от необходимост да се комбинира с други предложени задължения, включително и ценови. Точното прилагане на законовите изисквания няма да лиши КРС от възможност за контрол по отношение на съотносимостта на цените на дребно и на едро. В случай че

предложените цени на едро не отговарят на условията спрямо цените на услуги на дребно, регулаторът разполага с достатъчно механизми, вкл. санкционни, за оказване на въздействие.

В резултат на предложената мярка за БТК се създават допълнителни тежести, които не произтичат от закона, а също така, не се прилагат спрямо нито едно друго дружество на пазара. При условията на силно конкурентен пазар на дребно въвеждането на такива допълнителни изисквания отнема възможността за гъвкаво поведение на БТК, което считаме за пряко противоречие с принципа за пропорционалност на регулаторната намеса. Разпоредбата на чл. 157 от ЗЕС изисква специфичните задължения да бъдат пропорционални от гледна точка на целения резултат. В Проекта на решение липсват мотиви за предложената мярка, като по този начин липсва яснота за целения от КРС краен ефект. Като се има предвид, че предложеното задължение противоречи пряко на закона, а също така не е мотивирано с оглед изискванията на чл. 157 от ЗЕС, то считаме за обосновано и необходимо нейното окончателно отпадане от решението на КРС.

6.3. Прозрачност

В окончателния Проект на решение задълженията за прозрачност следва да бъдат редуцирани до съществуващите към момента задължения, без да се налагат допълнителни изисквания спрямо БТК.

Предлагаме задължението по т.3.1 да бъде въведено под условие, като за целта т.3.4 се допълни със следното изречение:

„Задълженията по т. IV.3.1. влиза в сила шест месеца след удовлетворяване на първата заявка за ефективно ползване на необвързан достъп“. В първо изречение на т. 3.4. да се заличат думите т. IV.3.1.

Мотиви:

Предложените от КРС задължения предвиждат разширяване на обхвата от информация за постигнато качество на услугата, която следва да се подготвя от БТК. Такова разширяване на задълженията не намира основа в резултатите от анализа на пазара. Ключов извод от извършения анализ е фактът, че интерес към ползването на необвързан достъп липсва. В този смисъл, разширяването на задълженията спрямо БТК по отношение на услуга, която не се ползва, и по-важно, не се очаква да възникне интерес към нейното ползване, се явява непропорционална мярка.

В резултат на предложените задължения ще се стигне до ситуация, при която БТК ще бъде принудено да въведе допълнителни промени във вътрешните си системи и да ангажира допълнителен експертен ресурс, за да може да изготвя изисканата от КРС информация. Такъв ефект върху дейността на БТК за услуга, която не се предоставя и не се очаква търсене към нея, считаме да неоправдан. Не намираме основания да се изисква от БТК разширяване на обхвата от информация, която следва да се събира и анализира за целите на КРС, при условие че липсва търсене към услугата на едро, респективно не е необходим и търсеният от Комисията мониторинг. Предложената мярка ще има за ефект единствено допълнително натоварване на дейността на БТК, без да се постигат реални ползи за пазара, а такъв ефект от наложената мярка се явява в противоречие на чл. 157 от ЗЕС.

Предвид гореизложеното предлагаме в окончателния Проект на решение задълженията за прозрачност да бъдат редуцирани до съществуващите към момента задължения, без да се налагат допълнителни изисквания спрямо БТК. Считаме, че следва да отпаднат

всички допълнителни изисквания, предложени за въвеждане за първи път с настоящия Проект на решение.

Относно предложеното допълнение на т. 3.4.

КРС е наложила задълженията по т.IV.3.1. с цел ефективен контрол върху предоставянето на необвързан достъп от страна на БТК. В същото време, в рамките на анализа КРС установи пълната липса на интерес към ползването на необвързан достъп. Тенденциите на развитие на пазара показват, също така, че възникването на такъв интерес не се очаква.

При липса на реално предоставяне на услугата на едро, въвеждането на задължение за предоставяне на статистическа информация на всеки три месеца, включително за услуги на дребно, считаме за непропорционална и необоснована мярка. В случай, че предложението ни не се приеме, резултатът ще бъде единствено следния – създаване на допълнителна административна тежест за БТК за организиране и предоставяне на информация на всеки три месеца, без тази информация да има регулаторно значение за КРС. Считаме, че с направеното предложение се постига пълно съответствие с регулаторните принципи и правила – всяко наложено специфично задължение да дава възможност за ефективен регулаторен контрол, без да се създава необоснована тежест за задълженото предприятие.

6.4. Типово предложение

Задължението за изготвяне на типово предложение следва да отпадне.

Мотиви:

Мотивите на КРС за продължаване на наложеното задължение се отнасят до следното: КРС приема, че продължаването на задължението е необходимо и обосновано, тъй като допринася за по-нататъшното развитие на инфраструктурната конкуренция. Според КРС наложената мярка е необходима за насърчаване на разгръщането на мрежи за достъп. Също така, Комисията цели да се осигури предоставяне на *„необходимата информация за възпроизвеждане на вече съществуващите услуги на историческото предприятие, с оглед на което да се повиши конкуренцията на база услуги“*.

Тези аргументи на КРС не намират основа в резултатите от извършения анализ на пазара и тенденциите за неговото развитие. В рамките на извършения анализ КРС установи, че БТК е единственото предприятие, предоставящо услуги на дребно въз основа на DSL технология. По-важен е фактът, че Комисията установява трайна тенденция на спад при предоставяне на тези услуги. Посоченото в комбинация с пълната липса на интерес към услугите на едро на БТК показва, че продължаването на задължението за изготвяне и публикуване на типово предложение е прекомерна мярка, която създава необосновани тежести за задълженото предприятие, без да адресира потенциални конкурентни проблеми на пазара. Резултатите от анализа показват трайна тенденция на разгръщане на собствени оптични мрежи от страна на предприятията. В тази връзка, прилагането на типово предложение като най-тежката мярка, комбинираща задълженията за прозрачност и равнопоставеност, се явява прекомерна мярка.

6.5. Цени

Предлагаме в окончателния проект на решение да отпадне ценовата регулация при предоставяне на необвързан достъп.

Мотиви:

В Проекта на решение Комисията предлага да бъде продължена регулаторната намеса чрез ценова регулация при предоставяне на необвързан достъп. Считаме, че такъв подход се явява прекомерен от гледна точка на развитието на пазара. С оглед резултатите от извършения анализ, както и въз основа на изводите от изследваните конкурентни проблеми, считаме за непропорционална регулаторната намеса върху ценовите условия за необвързан достъп.

Комисията мотивира предложените мерки като се основава на изследването на потенциалните конкурентни проблеми на пазара. КРС поддържа позицията за това, че „БТК има възможността и стимула да прилага ценови стратегии, чрез които да ограничи конкурентите, които ползват основни продукти на едро на историческото предприятие“. В същото време, анализът на пазара категорично показва липсата на „възможности“ или „стимули“ за БТК да прилага ценови условия, с които цели изтласкване на конкурентите от пазара.

Вече имахме възможност да обсъдим изводите на КРС относно потенциалните ценови конкурентни проблеми като посочихме, че КРС на практика не е идентифицирала такива. Напротив, при анализа на съответните пазари КРС установи следното - 1. очевиден конкурентен натиск върху цените на дребно на БТК, 2. намаляване в абсолютна стойност на броя абонати, ползващи достъп на дребно до мрежова инфраструктура, базирана на усукана метална двойка, включително чрез FTTC/xDSL 3. успешно развитие на оптични мрежи от страна на конкурентните предприятия и 4. пълна липса на интерес към услугите на едро. При тази фактическа обстановка на разглежданите пазари, прилагането на регулаторна намеса по отношение на ценообразуването се явява необоснована и прекомерна мярка.

Бихме искали да посочим, че ценовата намеса на пазара на необвързан достъп би била и в противоречие с европейската регулаторна рамка.

В съображение (43) от преамбюла на Препоръката за равнопоставеност се посочва, че „...от НРО не се изисква да поддържат модели за разходите с цел определяне на цените за достъп на едро чрез медни абонатни линии **при обстоятелства, когато не е наложено предварително ценово регулиране – например поради липсващо търсене на такива услуги**“.

На българския пазар се установява пълна липса на търсене на услугата „необвързан достъп“. Такава пазарна ситуация се третира от препоръката като обстоятелство, което **не налага предварително ценово регулиране**. В тази връзка и въз основа на констатациите, направени на разглеждания пазар считаме, че прилагането на ценова регулация за услуга, към която няма никакъв интерес и такъв не се очаква да възникне, се явява прекомерна и непропорционална мярка.

6.6. Достъп до подземна канална мрежа

6.6.1. Директива 2014/61/ЕС относно мерките за намаляване на разходите за разгръщане на високоскоростни електронни съобщителни мрежи

Приетата през 2014 г. Директива 2014/61/ЕС относно мерките за намаляване на разходите за разгръщане на високоскоростни електронни съобщителни мрежи (Директива за намаляване на разходите) следва да бъде транспонирана в националните законодателства на държавите-членки най-късно до 1 януари 2016 г., като държавите-членки приемат промени в националната си нормативна уредба, с които да се

регламентира предоставяне на симетричен достъп до физическата инфраструктура на всички мрежови оператори.

В предоставения за обсъждане Проект на решение не са взети предвид мерките, предвидени в Директива за намаляване на разходите, касаещи достъп по отношение на съществуваща физическа инфраструктура.

По конкретно в настоящия Проект на решение не е взета предвид възможността да се използват съществуващите физически инфраструктури на предприятията, предоставящи комунални услуги, за да се разгърнат електронни съобщителни мрежи, особено в райони, в които няма подходяща електронна съобщителна мрежа или в които изграждането на нова физическа инфраструктура може да не е икономически възможно.

Съгласно определенията на чл. 2 от Директивата за намаляване на разходите:

„Мрежов оператор“ означава предприятие, което предоставя или което има право да предоставя обществени съобщителни мрежи, както и предприятие, предоставящо физическа инфраструктура, предназначена да осигурява:

а) услуга за производство, пренос или разпределение на:

i) газ;

ii) електричество, включително обществено осветление;

iii) отопление;

iv) вода, включително отвеждане или пречистване на отпадъчни води и канализация, и дренажни системи;

б) транспортни услуги, включително железопътни линии, пътища, пристанища и летища.

Видно от текстовете на Директивата за намаляване на разходите, след отразяване на промените в националната нормативна уредба БТК няма да е единственият „мрежов оператор“, притежаващ „физическа инфраструктура“ и задължен, при техническа възможност, да предоставя достъп на предприятия, предоставящи електронно съобщителни услуги с цел намаляване на разходите за разгръщане на мрежи от следващо поколение, но единствено нейните цени за предоставяне на канална мрежа ще бъдат строго регулирани. В този смисъл за БТК като „мрежов оператор“, предоставящ електронно съобщителни услуги и притежаващ физическа инфраструктура (канална мрежа) се предвижда да се прилага възможно най-строга ценова регулация през бъдещия три годишен период до следващия пазарен анализ.

Предвид мерките, предвидени в Директивата за намаляване на разходите смятаме, че строгата ценова регулация на цените за достъп до пасивна инфраструктура е прекомерно обременяваща регулаторна мярка за следващия три годишен период, която ще доведе до невъзможност БТК да възстановява разходите си по поддръжка и експлоатация на каналната си мрежа. В дългосрочен план това ще ограничи ефективните инвестиции и иновации в нова и подобрена инфраструктура с оглед предоставянето на високоскоростен и свръх-високоскоростен широколентов достъп за подпомагане на разгръщането на мрежи от следващо поколение.

Поради това смятаме, че при налагане на предвидените в Проекта на решение мерки, касаещи достъп до пасивна инфраструктура следва в пълна степен да се вземат предвид икономическата жизнеспособност на инвестициите в изграждане на подземна инфраструктура, дългите срокове за възвращаемост на инвестициите, въздействието на предоставения достъп върху конкуренцията надолу по веригата и съответно — върху цените и възвращаемостта на инвестициите, всички видове амортизация на активите на мрежата.

В допълнение, бихме искали да посочим, че в Директивата за намаление на разходите като цяло идентифицираните проблеми не касаят цените за достъп до пасивна инфраструктура, а затрудненията, свързани с координирането на строежи, тромави административни процедури за издаване на разрешения, затруднения във връзка с разгръщането на мрежите в самите сгради, което води до значителни финансови пречки, особено в селските райони, както и комуникацията между различните административни структури.

Предвид обстоятелството, че в периода на действие на мерките съгласно настоящия втори кръг анализи на пазарите на едро на локален достъп и централен достъп в определено местоположение ще бъдат предприети и действия по изпълнение на изискванията на Директивата за намаляване на разходите считаме, че с оглед постигане на предвидимост и последователност на регулаторния подход в сектора е необходимо КРС да предвиди и отчете в настоящия Проект на решение ефекта, който ще окажат промените, предвидени в Директивата за намаление на разходите, тъй като те следва да се направят в рамките на бъдещия три годишен период до следващия пазарен анализ.

Необходимо е, каквито и задължения да бъдат наложени с този пазарен анализ, да бъде предвидена възможност за преразглеждането им, при въвеждането на Директивата за намаляване на разходите. В противен случай липсата на референции към тази директива би могло да доведе до налагане на непропорционални мерки.

6.6.2. Прозрачност

На мнение сме, че задълженията за прозрачност по т. 3.2. от Проекта на решение следва да се редуцират до съществуващите такива, като не следва да бъдат предвиждани допълнителни мерки спрямо БТК.

Мотиви:

Предложените от КРС задължения предвиждат разширяване на обхвата от информация за постигнато качество на услугата достъп до пасивна инфраструктура, която следва да се предоставя от БТК.

За да може да предоставя изисканата от КРС информация, БТК ще бъде принудено да направи както промени във вътрешните си системи, така и да ангажира допълнителен човешки и финансов ресурс.

Считаме, че подобна мярка е непропорционална, доколкото анализът не е установил потенциални проблеми, които да водят до необходимост от преразглеждане и разширяване на съществуващите задължения за прозрачност по отношение на достъпа до пасивна инфраструктура, като същевременно подобна мярка се явява и в противоречие на изискванията на чл. 167 от ЗЕС. Съгласно посочената разпоредба задължението за осигуряване на прозрачност се състои в изискване за публикуване на определен информация от страна на предприятието, като в рамките на задължението за прозрачност не е предвидено изискване за предоставяне на тази информация на регулаторния орган.

6.6.3. По отношение на модела за определяне на разходоориентирани цени за достъп до пасивна инфраструктура

6.6.3.1. С решение №246/2011 г. КРС определи цените за достъп до пасивна инфраструктура въз основа на модел, предложен от БТК. При одобряване на цените КРС не призна всички разходи, внесени от БТК с разходооправдателните документи, като

внесе промени в предложените от БТК калкулации, което доведе до значително намаляване на цените за достъп до пасивна инфраструктура (еднократни цени и цени за месечен абонамент).

В последствие с решение №1603/2012 г. за одобряване на Типово предложение за достъп до пасивна инфраструктура, при определяне на крайната цена за услугата достъп до пасивна инфраструктура КРС наложи задължение за прилагане допълнително и на формула, която отчита ефективно заетата площ. По този начин модела за определяне на цените за достъп до пасивна инфраструктура, одобрен с решение №246/2011 г., послужи за основа за определяне на крайните цени за защитна тръба или кабел, изчислени на база ефективно заемана площ, които бяха одобрени с решение №1603/ 2012 г. и които се прилагат и към момента.

В настоящия Проект на решение не се предвижда преразглеждане на наложените задължения за разходоориентираност на цените за достъп до пасивна инфраструктура, като БТК следва да продължи да прилага цените, одобрени от КРС с решение №1603/2012 г.

Считаме, че моделът за определяне на цените за достъп до канална мрежа, одобрен с решение №246/2011 г. и послужил за основа за определяне на цените за достъп до канална мрежа, одобрени от КРС с решение №1603/2012 г. е бил интерпретиран неточно, в посока а.) намаляване на представените разходи или б.) тяхното изключване от модела, като по този начин в значителна степен бяха „изкривени“ резултатите от него в посока намаляване на цените.

Считаме, че това е основание за преразглеждане на модела, въз основа на които са определени цените с Решение №1603/2012 г. Съображенията ни за това са следните:

6.6.3.1.1. Срок за амортизация

А.) Избраният от КРС срок е произволен и не кореспондира с реалния начин на ползване на каналната мрежа. Нереално би било да се очаква, че няма да има промяна в трасета на каналната мрежа за период от 25 години. За пример може да бъде взета промяната на населението и застрояването в гр. София, където населението за последните 18-20 години се е увеличило повече от два пъти, като по този начин се е изменила изцяло структурата на града. Допълнение към това е и размерът на ремонтните дейности, които се извършват в големите градове. Подобни действия налагат непрекъснатата промяна и на изградената канална мрежа. От тази гледна точка, предложението от БТК 15 години срок за амортизация дори е по-дълъг при реалното развитие на инфраструктурата.

Б.) Съгласно Решение №246/2011 г. в модела за определяне на месечните цени за ползване на трасе от каналната мрежа, инвестиционните разходи се калкулират при ограничение на дела на положените в бетонов кожух канални PVC тръби до 20%. Следва да се отчита факта, че положените в бетонов кожух канални PVC тръби се характеризират с по-дълъг експлоатационен период в сравнения с тези, положени без бетонов кожух. Това от своя страна обосновава прилагането на различен срок при изчисляване на разходите за амортизации на актива канална мрежа в зависимост от разновидността на положените тръби. Считаме за резонно прилагането на срок за амортизация от 25 г. за тръби, положени в бетонов кожух и 15 г. за тези без бетонов кожух . Практиката показва, че при изградената канална мрежа, при която каналните PVC тръби се заравят направо в земята, без бетонон кожух, много по-често се налага

подмяна на тези тръби, като разходите за това не могат да се изчисляват на база 25 г. живот.

6.6.3.1.2. Налагане на ограничение от 3% за други разходи

Налагането на ограничение от 3% за други разходи не отчита реалните разходи при предоставяне услуги. Това е така, защото:

- Налице е необходимост от поддържане на точна и актуална информация на всички месечни промени за каналната мрежа, използвана от предприятие, което значително увеличава разходите за таксуване. За всяка промяна е необходимо присъствие на представител на БТК за нейното удостоверяване с констативен протокол, регистриране в съответните системи на предприятието и периодичен контрол. Налага се също така разработване на допълнителни детайли в таксуващите системите, които да отговарят на наложените изисквания и цени;
- Разходите за печат и разнасяне на сметки, са много високи поради по-сложната схема за фактуриране;
- Следва да бъде отчетен разходът за събиране на дължимите суми, както и тяхната стойност. БТК има и към настоящия момент огромни несъбрани вземания, които надвишават 3%-я праг, налаган от КРС. В случаите, когато се събират закъснели плащания се заплаща и допълнителен разход за комисионни за кредитни агенции и т.н.
- Разходите за „общите управленски и финансови дейности“ не могат да бъдат изключени поради необходимостта от еднакви разчети при услуги на едро и дребно.

6.6.3.1.3. Определяне на търговска печалба от 10 %.

Подобен размер на печалба, определен от КРС е в разрез с общоприетата практика по отношение на определянето на печалба. В тази връзка ще посочим, че съгласно информация, публикувана на интернет страницата на Изпълнителна агенция "Електронни съобщителни мрежи и информационни системи" предприятието, което ще управлява изградената от страна на държавата широколентова инфраструктура може да определя размер на печалба в границите до 20%.

6.6.3.2. В т. 4.4.5.2.2. от Приложението към Проекта на решение КРС е посочила, че *„В случай на преразглеждане на цените по инициатива на БТК, КРС може да преразгледа част от параметрите на модела.“*

На мнение сме, че подобен подход противоречи на принципите на предвидимост, обосновааност и прозрачност, като в рамките на действие на пазарния анализ, моделът за определяне на цените за достъп до пасивна инфраструктура не следва да бъде променян, като изменение на цената на услугата следва да бъде правено само въз основа на данни за разходите за предоставяне на услугата.

Подход на промяна на модела в рамките на действие на един пазарен анализ ще доведе до нестабилност, липса на предвидимост и възможност за налагане на необосновани и непропорционални мерки.

6.6.4. По отношение на цените на месечен абонамент за услугата достъп до пасивна инфраструктура

Както посочихме по-горе, в настоящия Проект на решение не се предвижда преразглеждане на наложените задължения за разходоориентираност на цените за достъп до пасивна инфраструктура, като БТК следва да продължи да прилага цените, одобрени от КРС с решение №1603/2012 г.

С решение №1603/2012 г. КРС е наложило следните цени за месечен абонамент:

	УСЛУГА	ЦЕНА (в лева)
2.2.1.	За защитна тръба/кабел с диаметър ϕ 40 без положени от БТК защитна тръба	0,21
2.2.2.	За защитна тръба/кабел с диаметър ϕ 40 с положени от БТК защитна тръба	0,22
2.2.3.	За защитна тръба/кабел с диаметър ϕ 32 без положени от БТК защитна тръба	0,13
2.2.4.	За защитна тръба/кабел с диаметър ϕ 32 с положени от БТК защитна тръба	0,14
2.2.5.	За защитна тръба/кабел с диаметър ϕ 25 без положени от БТК защитна тръба	0,08
2.2.6.	За защитна тръба/кабел с диаметър ϕ 25 с положени от БТК защитна тръба	0,09
2.2.7.	За защитна тръба/кабел с диаметър ϕ 20 без положени от БТК защитна тръба	0,05
2.2.8.	За защитна тръба/кабел с диаметър ϕ 20 с положени от БТК защитна тръба	0,06

Считаме, че при определяне на цените чрез прилагане на формулата, от страна на КРС е допусната неточност, която се изразява в следното:

Във формулата би следвало да се приложи закръгление при определяне на допустимия брой защитни тръби със съответен диаметър, които могат да се положат в една канална тръба, като резултатът от това отношение трябва да е цяло число. Причината е, че няма как да се положи част от тръба, дори и да се отчете ефективно заетата площ от съответната защитна тръба. Представено с пример изглежда така:

Лицето на каналната тръба е 67,2 кв.см. а на защитна с ϕ 32 – 20,6 кв.см., При поставените от анализа параметри за запълване от не повече от 40% това означава, че при полагането на 3 тръби с ϕ 32 в каналната тръба ще останат свободни 5,43 кв.см. ($67.2-3*20.6=67.2-61.73=5.43$). Това пространство е твърде малко за да бъде запълнено с каквато и да е друга защитна тръба с по-малък диаметър (от предложените от нас и КРС диаметри – ϕ 40, ϕ 32, ϕ 25 и ϕ 20). За сравнение, ϕ 20 изисква наличието на 8 кв. см. свободна площ.

С оглед доказване на горното, прилагаме на вашето внимание следните изчисления:

Диаметър на канална тръба (mm)	Диаметър на защитна тръба / кабел (mm)	Сечене на канална тръба (sm ²)	Сечение на защитна тръба / кабел @ 40% (sm ²)	Коефициент на използване *	Цена на канална тръба (лв.)	Цена на защитна тръба на оператор/ кабел на оператор (лв.) **	Цена на защитна тръба на БТК (лв).
92,5	32,0	67,2	20,6	3,0	0,43	0,14	0,15
92,5	25,0	67,2	12,6	5,0	0,43	0,09	0,10
92,5	20,0	67,2	8,0	8,0	0,43	0,05	0,06

*** Отношението между лицето на защитната тръба и каналната тръба следва да е цяло число /в канална тръба с Ф110 не могат да се вместят 3.3 защитни тръби с диаметър Ф32/**

**** Крайната цена е закръглена до втория знак.**

6.6.5. По отношение на еднократните цени за услугата достъп до пасивна инфраструктура

Считаме, че еднократните цени за услугата достъп до пасивна инфраструктура са неправилно определени, което води до предоставяне на услуги под разходите.

На мнение сме, че цената за услугата „Техническо проучване на подадено заявление за ползване на трасе от каналната мрежа“ следва да се определя по посочения по-долу начин:

Приемане и обработка на заявление за техническо проучване на трасе от каналната мрежа – 20, 00 лв.

Извършване на проучване за наличие на техническа възможност в шахта от заявено трасе от каналната мрежа – 12, 00 лв. за всяка една шахта.

За извършване на техническо проучване по заявление се заплаща цена 20 лв. За технически проучване на всяка една шахта по 12, 00 лв.

Цена за техническо проучване на трасе с дължина 1 км следва да е 20, 00 лв.+12, 00 лв.*22бр.шахти=284, 00 лв.

Цената за „Осигуряване на достъп до подземната канална мрежа с присъствие на служител на БТК за време до 1 цял час, в работно време и извънработно време“ е определена от КРС със следните ценови нива:

Други услуги		В лв.
3.4.	Осигуряване на достъп до подземната канална мрежа с присъствие на служител на БТК за време до 1 цял час, в работно време	5,62
3.5.	Осигуряване на достъп до подземната канална мрежа с присъствие на служител на БТК за време до 1 цял час, в извънработно време	7,50

В тази връзка, бихме искали да направим следните уточнения:

Предоставянето на тези услуги е свързано с дейности, които не зависят единствено от присъствието на служител на БТК за време 1 час, като приемане и обработване на

заявлението, проверка за наличие на договор и описание на посочените трасета съгласно договора, както и транспортни разходи за ползване на автомобил и разходи за гориво, които към момента БТК не може да възстановява от определената цена 5,62 лв. и 7,50 лв.

За услугата „Осигуряване на достъп до подземната канална мрежа с присъствие на служител на БТК за време до 1 цял час, **в работно време**“ по т. 3.4. предлагаме да се приеме цена за първия час 45,00 лв., с която да се осигури възможност за БТК да възстановява извършените разходи за приемане и обработване на заявлението, проверка за наличие на договор и описание на посочените трасета съгласно договора, транспортни разходи за ползване на автомобил и разходи за гориво за посещение на обекта, както и присъствието на служител на БТК през първия час. За всеки следващ час присъствие на служител на БТК цената да е 11,00 лв.

За услугата „Осигуряване на достъп до подземната канална мрежа с присъствие на служител на БТК, **извън работно време**“ по т. 3.5. предлагаме да се приеме цена за първия час 60,00 лв., с която да се осигури възможност за БТК да възстановява извършените разходи за приемане и обработване на заявлението, проверка за наличие на договор и описание на посочените трасета съгласно договора, транспортни разходи за ползване на автомобил и разходи за гориво за посещение на обекта, както и присъствието на служител на БТК през първия час. За всеки следващ час присъствие на служител на БТК цената да е 17,00 лв.

Предвид всичко изложено по-горе, предлагаме:

- **С оглед постигане на пропорционалност на предвидените мерки, от страна на КРС да бъдат обмислени мерки за преразглеждане на модела, въз основа на който са определени цените в Решение № 1603/2012 г., вкл. относно съответствието му с представените от БТК финансово-счетоводни документи.**
- **КРС да преразгледа цените на месечен абонамент за достъп до пасивна инфраструктура, като цените бъдат преизчислени при коректно прилагане на формулата в съответствие с изложеното по-горе.**
- **КРС да преразгледа еднократните цени за достъп до пасивна инфраструктура, като цените бъдат преизчислени в съответствие с изложеното по-горе и с цел избягване на предоставяне на услуги под разходите.**
- **Промяна на модела, като се предвиди отчитане на разликата в полезния живот за канални PVC тръби в бетонен кожух и такива, заровени направо в земята, тъй като при последните е по-висок риска от външни влияния.**
- **Алтернативно, в случай, че КРС не приеме изложените аргументи за промяна на модела за определяне на цените за достъп до пасивна инфраструктура, предлагаме в окончателното решение да се предвиди мярка, съобразно която КРС да даде възможност на БТК да представи актуализирани разходите за услугата достъп до пасивна инфраструктура.**
- **В допълнение, предлагаме КРС да предвиди в Проекта на решение възможност цените на „Месечен абонамент за ползване на трасе от каналната мрежа“ на БТК да може да нарастват на годишна база с прогнозния размер на средногодишната инфлация (хармонизиран индекс на потребителските цени), определена в актуализираната средносрочна**

бюджетна прогноза на Министерството на финансите за периода 2015-2017 г., както следва: за 2015 г. – 0,1%; за 2016 г. – 1,1%; за 2017 г. – 1,6%.

- **Независимо дали КРС ще приеме изложените по-горе аргументи, считаме, че веднъж определен в окончателното решение, моделът за определяне на цените за достъп до пасивна инфраструктура следва да бъде валиден в периода на действие на пазарния анализ, като изменение на цената на услугата през същия период, следва да бъде правено само въз основа на данни за разходите за предоставяне на услугата**

7. Определяне, анализ и оценка на съответния пазар на едро на централен достъп в определено местоположение.

За разлика от пазара на локален достъп в определено местоположение, считаме че изводите на КРС в частта анализ и оценка на пазара на едро на централен достъп в определено местоположение за безспорни и обосновани с оглед на изложените в Проекта на решение данни.

КРС достига до заключението, че ситуацията на пазара на дребно на ширококолов достъп изцяло се проектира и на вертикално свързания пазар на едро на централен достъп в определено местоположение²⁶. Доколкото пазарът на дребно се развива в условията на ефективна конкуренция, то няма основания за осъществяване на регулаторна намеса и на вертикално свързания пазар на едро.

Изложените в рамките на Проекта на решение данни поддържат изводите на КРС за дерегулация на пазара на едро на централен достъп в определено местоположение, а именно:

- Липсва интерес към предлаганите към предоставяния от БТК битстрийм достъп, като към момента нито едно предприятие не предоставя ширококолов достъп на дребно, използвайки битстрийм достъп от БТК. Тази ситуация определя пазарен дял на БТК на разглеждания пазар от 23.5%²⁷. От извършения анализ е видно, че очакванията на КРС са за периода до следващия кръг пазарни анализи пазарният дял на БТК да продължи да намалява.
- Налице е междуплатформена конкуренция. Това се потвърждава от наличието на голям брой участници²⁸, като нито един от тези участници не развива модел с предоставяне на услуги на дребно на база ползвани услуги на едро от БТК.

Липсата на интерес към предоставяните от БТК услуги на едро и то при регулирани условия, при нарастващ пазарен дял на конкурентните на БТК предприятия, е възможна ситуация само когато тези предприятия имат достъп до добре развита инфраструктура, различна от тази на БТК. При наличието на вече изградени мрежи и с оглед тенденциите в потребителското поведение, усилията на участниците на пазара ще бъдат насочени към разгръщането на мрежи от

²⁶ стр. 196, Приложение към Решение №769 от 12 декември 2014 г.: "Въз основа на гореизложеното, направеният анализ на пазара на ширококолов достъп до интернет на дребно (Раздел IV, т. 2.4.1. и т.2.4.2.) при отчитане на специфичните национални особености, е валиден и по отношение на пазара на централен достъп на едро в определено местоположение."

²⁷ При отчитане на вътрешните доставки

²⁸ табл. 1, стр.18, Приложение към Решение №769 от 12 декември 2014 г.

следващо поколение, включително чрез надграждане на съществуващи мрежи. Това от своя страна, както комисията правилно е посочила, е предпоставка за запазване на тенденцията за развитие на устойчива междуплатформена конкуренция за времето до следващия пазарен анализ.

- Съгласно посочените в приложението към Проекта на решение данни²⁹ за периода 2010-2013 г. се отчита трайно намаление на абонатите на ADSL услуги. Към края на 2013 г. делът на тези абонати е 17.7% от общо абонатите на ширококолов достъп, като с оглед тенденциите в потребителското търсене, ориентирано към скорости над 30 Mbps, очакванията са за продължаване на този спад.

Тенденциите в потребителското поведение са основния мотивиращ фактор за дадено предприятие, било то и новонавлизащо, за реализирането на определена бизнес стратегия. Наличието на изградени мрежи и въвеждането на технологии за достъп от следващо поколение ще да даде възможност на предприятията, предоставящи услуги на пазара на ширококолов достъп на дребно да предложат на потребителите атрактивни условия за ползване на интернет услуги от гледна точка съотношение цена/качество, при значително по-високи скорости. Това неминуемо ще доведе до ръст в абонатите, ползващи интернет услуги посредством мрежи за достъп от следващо поколение.

- Не са налице устойчиви във времето предимства, произтичащи от икономии от обхвата и мащаба, за никое от предприятията с мрежи с национално и близко до националното покритие.

Както се посочва в приложението към Проекта на решение за времето между двата кръга пазарни анализи, предприятия, конкуренти на БТК при предоставянето на интернет услуги на дребно, отчитат съществен ръст в пазарния си дял на база брой абонати. Така например за разглеждания период разликата в броя абонати между БТК и "Близу медия енд броудбанд" ЕАД е намаляла с 50%. Аналогична ситуация се отчита и при разликите в пазарните дялове на БТК и "Мобилтел" ЕАД и "Булсатком" ЕАД, където спадът е с по 40%. Както "Близу медия енд броудбанд" ЕАД, така "Мобилтел" ЕАД и "Булсатком" ЕАД предоставят интернет услуги посредством собствени мрежи. Исторически тези предприятия навлизат на пазара на ширококолов достъп на дребно по-рано в сравнение с БТК. Към настоящия момент те вече оперират мрежи с национално или близко до националното покритие, а позицията им на пазара благоприятства допълнително своевременното осъществяване на преход към мрежи от следващо поколение, което е и предпоставка за отчитане на допълнителен ръст в броя на абонатите до следващия пазарен анализ. Последното от своя страна ще е причина тези предприятия да се възползват все повече от икономии от мащаба.

С оглед посоченото в годишните доклади на КРС в последните години предоставянето на пакетни услуги набира скорост, а наличието на инфраструктурна конкуренция може да се разглежда като основен катализатор на тази тенденция. Върху предоставянето на пакетни услуги влияние оказват и други фактори, като например пазарна позиция на съседни пазари на дребно, развитие на технологиите и възможности за навременното им въвеждане.

В рамките на анализа на пазарната ситуация на пазара на дребно на ширококолов достъп КРС установява, че както БТК, така и Близу медия енд

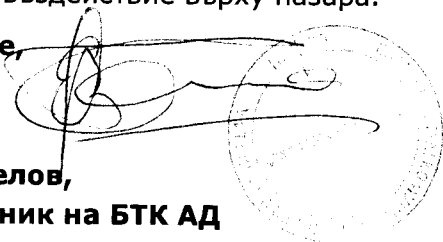
²⁹ стр. 29, Приложение към Решение №769 от 12 декември 2014 г.

броудбанд" ЕАД, "Мобилтел" ЕАД и "Булсатком" предлагат пакетни услуги. В тази връзка КРС споделя очакванията си в периода до следващия пазарен анализ БТК, както и трите най-големи конкурентни предприятия да продължат да се възползват от икономии от мащаба и обхвата³⁰.

- Не по-различни са изводите на КРС относно наличието на добре развита дистрибуторска и пласментна мрежа, доколкото установява, че и четирите предприятия разполагат с такава. Тя обхваща множество центрове за обслужване на клиенти в цялата страна, информационни номера за обслужване на клиенти, дори и възможност за организиране на клиентско обслужване на принципа на online услуги.
- Изпълнена е хипотезата на чл. 28 от Методиката за условията и реда за определяне, анализ и оценка на съответните пазари и критериите за определяне на предприятия със значително въздействие върху пазара (Методиката) – На разглеждания пазар БТК има пазарен дял под 25%, като същевременно пазарните характеристики доказват липса на възможности за БТК да оказва натиск върху конкурентите, или за възможности да работи в ущърб на крайните потребители. При тази пазарна ситуация БТК не следва да бъде третирано като предприятие със значително въздействие върху пазара, както е определено в чл.28 от Методиката. Посочената разпоредба е в съответствие с Насоките за извършване на пазарни анализи³¹.
- В резултат на възприетия от КРС подход се постигат основните цели на ЗЕС и на европейската регулаторна рамка за ограничаване на регулаторната намеса до минимално необходимото. Съгласно чл. 4, ал.2, т.1 във връзка с чл. 4, ал.1, т.1. б."б" и б."в" от ЗЕС мерките, прилагани от Комисията, следва да отговарят на пазарната ситуация и не следва да ограничават възможностите за ефективна конкуренция на всеки участник на пазара, а също така, не следва да възпират инициативата за инвестиции в собствена инфраструктура. С т.V и т.VI от Проекта на решение се постигат тези основни регулаторни цели - не се поставят допълнителни тежести за БТК при условията на силно конкурентен пазар на дребно, а също така, стимулира се развитието на инфраструктура от следващо поколение, което е основна цел на програмата на ЕК в областта на цифровите технологии за Европа.

Предвид гореизложеното, считаме за правилни и обосновани заключенията на КРС относно наличието на ефективна конкуренция на пазара на централен достъп в определено местоположение. В съответствие с изискванията на закона и с европейската регулаторната рамка КРС е отчела коректно пазарните тенденции, като е достигнала до правилното заключение за това, че БТК няма положението на предприятие със значително въздействие върху пазара.

С уважение,

Емил Рангелов,
Пълномощник на БТК АД

³⁰ стр. 82, Приложение към Решение №769 от 12 декември 2014 г.